SZERKESZTOSÉG és KIADÓHIVATAL
Cluj, Str. Baron L. Pop 10
TELEFON: 9-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 „
Negyedévre . . . . . 320 „
Egy hóra . . . . . 110 „
XI. évfolyam ❖ 13. szám
1928. január 17 Kedd
5688 Tebet 24

Cenzurat: Suciu

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ter Róbert Budapest

SELECT MOZGO
Óriási sikerrel folytatja
BEN HUR
bemutatását. — Lewis Wallace regénye nyomán rendezte Fred N blo. Főszerepben
Ramon Novarro
Monopol Fanamet

Egy világtörténelmi kongresszus margójára

Minden békés jellege, sőt egyenesen békére irányuló tendenciája ellenére, világforradalmi jelentőségű az a konferencia, amely a tegnapi napon vette kezdetét az angol fővárosban. Az angol nagyipar képviselői ültek össze ezen a konferencián a szakszervezetek tanácsának képviselőivel, hogy megvitassák az angol ipar legaktuálisabb problemáit, legfőképen pedig azokat a szociális problemákat, amelyek a tőke és a munka harcából erednek s amelyeknek eliminálására indult meg néhány évtizeddel ezelőtt a ma már elementáris erőre kapott szociálista mozgalom.

A londoni konferenciát, amelynél történelmileg jelentősebb aligha zajlott le a világháboru befejezése óta, Sir Robert Horne, volt angol miniszter kezdeményezésére hivták össze s a konferencián több, mint egymilliárd fontot képviselő tőke ült le a zöldasztalhoz, hogy a négymillió háromszázezer munkást képviselő szakszervezeti tanács delegátusaival tárgyalásokat folytasson.

A konferenciát Sir Alfred Mond nyitotta meg hatalmas beszéddel, amely nemcsak szociális tartalmánál fogva ragadja meg érdeklődésünket, hanem azon ténynél fogva is, hogy a világ egyik legnagyobb történelmi aktusának szellemi és erkölcsi lényegét egy zsidó ember, még pedig az öntudatos zsidó reneszánsz egyik aktiv és előkelő képviselője vázolta fel.

*

Sir Alred Mond beszéde az ipari béke szükségességét hangsulyozta, annak az ipari békének szükségét, amelyet világszerte mindjobban fenyeget a munkásság kizsákmányolásának ténye s amely a fokozódó szociális elkeseredés utján mindinkább tolja a munkásság öntudatos rétegeit a forradalmi tevékenység felé. Anglia nagytőkéseinek providenciálitását, kitünő szimatját, a történelmi szükségszerüség feismerésére való képességét mi sem bizonyitja jobban, mint az, hogy ennek a konferenciának az összehivásával meg akarja előzni azt a szociális forrongást, amely végül is a kapitalista termelés összeomlását eredményezhetné. Kétségtelen, hogy az angol nagytőke képviselőinek belátását nagyban elősegitette az az évtizedek óta tartó szellemi áramlat is, melynek szolgálatában olyan kiváló elmék, mint Bernhard Shaw és Wells állottak, fennen hirdetve, hogy a kapitalizmus saját vesztébe rohan, ha tovább is fenntartja azt a szociális egyenlőtlenséget, mely, mig egyfelől mammutvagyonok felhalmozására vezetett, másfelől a legszégyenteljesebb tömegnyomort hozta létre a munkásság milliói számára, mely pedig eme mammutvagyonok megteremtésében kilencven százalékig vette ki a részét.

Az angol nagytőke szociális ébredésében kétségtelenül nagy része van az orosz bolsevizmusnak is, mely imperialista szándékaival, állig felfegyverkezve néz farkasszemet Anglával s a marxi recipe szerint az angol munkásság forradalmositásától várja a világforradalom eljövetelét. Tény az, hogy a szovjetpropaganda az utóbbi időben az alapjában véve mérsékelt angol munkáspárt kebelén belül jelentékeny erkölcsi és hatalmi jelentőségű baloldali mozgalmat teremtett, mely körülmény az intelligens és kevésbé elfogult angol nagyipar képviselőit alaposan megdöbbentette. Nemkevésbé sarkalta a szociális belátásra az angol nagytőkét az a körülmény is, hogy az angol szociálista mozgalom az angol arisztokrácia és középosztály egyre szélesebb és egyre értékesebb elemeit vonzotta magához s szinte már azon az uton van, hogy a shawi paradoxont realizálja, mely szerint a szociálizmust a milliomosoknak kell megteremteniök. A shawi paradoxon most mintha reális szinezetet nyert volna: ugy látszik, az angol milliomosok tényleg szociálistákká lettek annak érdekében, hogy a tizenkettedik óra előtt megmentsék a maguk számára a menthetőt.

*

Mert kétségtelen, hogy az, amire a londoni konferencián a londoni nagytőke képviselői a szakszervezetek képviselői előtt az ipari béke megteremtése érdekében javaslatot tettek, *a szociálista törekvések ugynevezett minimálista programjának teljes megvalósitását jelenti s nagyon sok, különösen keleteurópai és balkáni állam van, ahol ennek a minimálista programnak megvalósitása maximális eredményként hatna.* Ez a minimálista program — mint Sir Alfred Mond beszédéből kiderül — az angol munkásság életstandardjának jeelntékeny emelését munkáslakások épitését, a munkahelyeken a legfejlettebb higiéniai berendezések megvalósitását, a munkásjóléti intézmények munkaadói részről való alimentálását, munkanélküliség esetén a munkás kártalanitását és biztositását, a munkás munkaképtelensége esetén pedig gondtalan öregkort biztositó nyugdij élvezetét akarja garantálni, olyan szociális igények kielégitését tehát, amelyek kevésbé fejlett országokban a középosztály számára is egyelőre az álmok birodalmába tartoznak.

*

De más tekintetben is valósággal a szociálista program realizálását tüzte ki feladatául az angol nagytőke. A munkásság életstandardjának emelésével annak vásárlóképességét akarja fokozni s az ipari berendezések terén a legmodernebb technikai eszközök alkalmázásával a termelés racionalizálását, bizonyos teljesitőképességü s igy kevésbé rentabilis vállalatokat trösztösiteni igyekszik s egységes ipari fejlődés menete biztositva lenne akarja helyezni.

Kétségtelen, hogy az angol munkaadók javaslatának megvalósulása esetén — már pedig a tárgyalások békés menetéből következtetve, minden jel arra vall, hogy megvalósul az angol ipari béke és ipari fejlődés menete biztositva lenne, annak ellenére, hogy a mindenáron forradalmat akarók, az ugynevezett l'art pour l'art forradalmárok elgáncsolni igyekeznek majd a tőke és a munka ezen átmeneti fegyverszünetét. Holott a valóság az, hogy ez a zökkenőnélküli forradalom egy esetleges forradalmi tett eredményeit is magában foglalhatja s főleg az európai mnukásság szociális fejlődésének lehetőségeit erősiti, mert az angol példa nem maradhat hatástlanul.

*

De morális tekintetben is rendkivül megnyugtató s a történelmi fejlődés irányvonalának felismerésében is hatalmas szerepet tölt be az angol nagyipari képviselet és munkásszervezeti képviselők között küszöbön álló megegyezés, mely közeli megvalósulása esetén ellentmondást nem türően fogja bizonyitani, hogy a reakció minden mesterkedésének ellenére, a szociális lelkiismeret és szociális kiegyenlitődés történelmi előretörése korunk leghatalmasabb jellemzője, amelynek ellenállani nemcsak korlátoltságra, gonoszságra,, elfogultságra, hanem ugyben ostobaságra is vall. Az angol nagyipar életrevalóságának leghangosabb bizonyitéka ez a történelmi felismerés, mely legalább is átmenetileg könnyen eredményezheti az angol ipar szupremációját, sőt részben hegemóniáját a többi, szociális válságokkal küzdő kapitalista termelési területek fölött, amennyiben azok megvárják a munkásság forradalmi kényszerének alkalmazását egy racionálisabb, szocialisabb termelés elfogadására.

*

Még egy igen fontos és lényeges körülményre is rá kell mutatnunk a londoni konferenciával kapcsolatban, nevezetesen arra, hogy a Népszövetség kebelében müködő munkaügyi hivatal mennyire tehetetlenül és szinte nevetségesen kezdetleges eszközökkel próbálta az európai termelés „anomáliáit" megszüntetni s általában mennyire méltó társa ez az intézmény a Népszövetség kebelében müködő egyéb intézményeknek. A szociális problema megoldásaára, mint az angol példa mutatja, forradalmi zökkenők nélkül csak egy mód van adva: ha az ipari termelés nagy érdekeit munkaadók és munkások, mint akikre leginkább tartozik ez az ügy, egymásközti tárgyalások közben vitatják meg, lehetőleg állami beavatkozás nélkül, tehát a politikai szempontok mellőzésével. Ez annál is inkább bölcs dolog, mert a mai modern termelési rend világában minden politika, ami nem a gazdasági életre vonatkozik — fikció s csak arra való, hogy a reakció kezére játsza át életünk legfőbb mozgató hatalmát: a gazdasági életet..

Ezért világtörténelmi jelentőségü ez a legujabb londoni konferencia, mindenesetre világtörténetibb, mint a Mussolinik, Primo de Riverák és balkáni diktátorok életnyomorító mesterkedései.

(s. l.)

UJ ÉKSZERÜZLET
FENYŐ HERMANN
óra és ékszer üzlet
Cluj, Piața Unirii 23
Dus raktár a legmodernebb óra ékszer és disztárgyakban.
Szolid kiszolgálásért a cég régi jó hirneve
TELJES GARANCIÁT NYUJT.

Máramarosban felütötte fejét a kivándorlási láz

Az éhhalálra itélt vidékről mindenki menekülni igyekszik, aki tud. Milliós értékek pusztulnak az állami erdőségekben. Az ipar és kereskedelem ujabb segélykiáltása a kormányhoz

Sighet-Máramarossziget, Az Uj Kelet tudósitójától.) január 16. A haldokló Máramaros katasztrófális helyzetén, amelyet az Uj Kelet egész cikksorozatban ismertetett, az eddigi intervenciók és akciók semmit sem segitettek. A máramarosi nép alázatos és könyörgő memorandumaira csak igéretek érkeztek elég sürün illetékes helyekről, de mert a biztató igéretek valóra váltása egyre késik, viszont

minden késedelem egyre kilátástalanabbá teszi a segités lehetőségét,

ennek a mostoha sorsra teremtett vidéknek illetékes gazdasági körei most ujabb emlékiratban foglalták össze panaszaikat. A memorandumot *Condrus* Mihály liberális képviselőnek adták át, aki tudvalevőleg *Saveanu* kamarai alelnököt kisérte Szigetre a mult héten. A memorandum rámutat arra, hogy Máramaros iparának és kereskedelmének válsága tetőpontjára érkezett és ha a kománynak valóban szándékában van a máramarosi népet segiteni, egy pillanatnyi idő sincs a késlekedésre.

A vidék mostoha földrajzi fekvése, az általános gazdasági krizis, a lakosság vásárlóképességének a minimumra való csökkenése, a magas adó, a csempészés, a nagy vámok és a jogszolgáltatás bizonytalansága, illetőleg lassusága — azok az okok, amelyek Máramarosban fokozottan éreztetik sulyos és káros hatásukat a gazdasági életben. Elpanaszolja ezután a memorandum, hogy

Máramarosban a fatermelés teljesen szünetel,

holott az ottani nép legfontosabb foglalkozási ága mindig ez volt. A hatalmas kincstári erdőségekben milliós értékek pusztulnak el emiatt, anélkül, hogy valakinek abból haszna volna.

A máramarosi sóbányákban is szünetel a munka,

ahol eddig többezer bányász kereste meg a kenyerét. Ilyen körülmények között szinte természetes, hogy a nyomorgáshoz alaposan hozzászokott máramarosi népet a kivándorlási láz ejtette hatalmába. Mindenki igyekszik elmenekülni erről a lassu halálra szánt vidékről.

Annak ellenére, hogy Máramarost, érdeme szerint, inséges területnek nyilvánitották, — mondja a memorandum, — a kormány még mindig nem részesitette ezt a vidéket az inséges területnek kijáró kedvezményekben. Egyébként az, hogy mennyire lecsökkent az üzleti forgalom Máramorosban, kitünik abból is, hogy mig a máromarossziget vámhivatal 1925-ben még 60 millió lejt vételezett be, az elmult évben már csak 30 millios bevételt tudott elérni, az időközben felemelt vámok ellenére.

A kereseti és megélhetési lehetőségeknek az emberileg elképzelhető legmélyebb nivóra történt lezüllése mellett, az adók 100—150 százalékkal emelkedtek.

Ki fogja ezeket az adókat megfizetni?

Végül arra az anomáliára mutat rá a memorandum, hogy a máramarossziget járásbiróságon összesen egy biró müködik, holott a 28 ezer lakosu városon kivül még 30 község is ehhez a birósághoz tartozik.

Vasuti karambol hatvan sebesülttel

Bécsujhely mellett egy személyvonat összeütközött egy mozdonnyal

(Bécs, január 16. Az Uj Kelet tudósitójától.) Bécsujhely rendező pályaudvarán tegnap sulyos vasuti baleset történt. A Grác felől érkező 604. számu zágráb—trieszti vonat, amely délután két óra 16 perckor Wiener Neustadtból Bécs fele indult, összeütközött egy a szabad pályán veszteglett mozdonnyal. A sürü ködben a vonat vezetője nem vette észre az akadályt és teljes menetsebességgel beleütközött a mozdonyba.

Az összeütközés olyan erővel történt, hogy a hosszu személyvonat több részre szakadt. A két mozdony pozdorjává zuzódott, a málhakocsi darabokra tört és a kocsik egymásra torlódtak. Az utasok levágódtak ülőhelyeikről, a csomagok rájuk hullottak és többeket sulyosan megsebesitettek. Egy bécsi kereskedő Karl *Weichsmann* agyrázkódást szenvedett, többen pedig olyan sulyos sebesüléseket szereztek, hogy be kellett őket szállitani a kórházba, ahol azonnal megoperálták őket.

A hivatalos jelentés negyven sebesültről számol be, de a könnyü sebesültekkel együtt ez a szám jóval nagyobb. A hatóságok meginditották az eljárást az egyik forgalmi tiszt ellen, akinek kötelessége lett volna a mozdonyt elirányitani a szabad pályáról. A közlekedést néhány órai késés után ismét helyreállitották.

Ismét kiujult a harc a szatmári ortodox hitközségben

Válságba jutott a hitközségi háztartás

Szatmár, január 16. (Az Uj Kelet tudósitójától). A szatmári orth. zsidó hitközség, — Erdély egyik legnépesebb hitközsége — amely akként van elraktározva a köztudatban, hogy két-évente megismétlődő tisztujitó közgyülésein kivül, amelyek rendszerint bővelkednek izgalmas epizódokban, nem szokott alkalmat adni a nyilvános diszkussziórа, hacsak nem a választások szokásszerü utórezgéseivel kapcsolatban, ezuttal eltert a zajtalan köznapiságtól és erősen foglalkoztatja a szatmári kedélyeket.

A kedélyek e hullámzására a hitközség jelenlegi vezetőségének néhány ujabb intézkedése adott okot, amelyek váratlanul kerültek felszinre és ugyszólván egyik napról a másikra mozgásba hozták a hitközségi ügyekkel egyébként kevcset törődő hitközségi tagok széles rétegeit.

A helyzet megértéséhez röviden rekapitulálni kell az utóbbi eseményeket.

Az askenáz és chászid párt küzdelme

Mint ismeretes, a szatmári orth. zsidó hitközségben általánosságban két irányzat küzd a vezető szerepért: az askenázi és chászid párt. Az utóbbi, amely a hitközség régebbi kettévalása óta 1921. év tavaszáig állandóan uralmon volt, akkor egy askenázi többségből álló vezetőségnek volt kénylelen átadni az elsőbbséget, amelyet ez hat éven át megtartott, egészen az 1927. évi április 19-én tartott tisztujitó közgyülésig, amikor ismét a chászid irányzat nyert többséget a képviselőtestületben. Mint emlékezetes, a hatesztendei askenázi irányu vezetés a hitközségi intézmények és a vagyon jelentékeny kiépitését és növelését eredményezte. Annál nagyobb meglepetésként hatott, hogy az elmult évi tisztujitásnál e szép eredményeket produkáló vezetőség leváltását olyanok is elősegitették, akiktől a lelépő vezetőség inkább szolidáritást várt volna, semmint kontrakarirozást. Mint ismeretes, az uj hitközségi vezetőség elnökéül megnyert és megválasztott csengeri Májer Sándor nagybirtokos nem sokáig maradt meg a hitközség élén, mert alig párhónapi müködés után lemondott tisztségéről.

Az uj vezetőség, melynek élén ezidő szerint Freund Chaim hitközségi alelnök áll, nem tette magáévá a korábbi rezsim épitési programját, hanem az ügyek egyszerü továbbvitelére és a meglevő helyzet fentartására szoritkozott. Az ügyek ilyetén állásába minden hitközségi tag beletörődött, mig a hitközség képviselőtestülete legujabban olyan intézkedések megtételére nem határozta el magát, amelyek a vezetőség munkáját az érdeklődés homlokterébe állitották.

Egy uj adózási rendszer

Arról van ugyanis szó, hogy a hitközség képviselőtestülete legutóbbi plenáris ülésében két olyan határozatot hozott, amelyek igen mélyen érdeklik a hitközségi tagok zsebét. Az egyik határozat a hitközségi kultuszadók ujabb emelését mondotta ki, mig egy másik az adóbehajtás megkönnyitéséről rendelkezik olyatén módon, hogy a vágatási gabellát a baromfiak neme szerint 4, 2 és 1 lejjel emeli és a kóser hus kilogramját szintén 1 lejjel megterheli, amely gabellaemelésnek megfelelő összegekről azonban mindannyiszor 4, 2, 1—1 lejes hitközségi bonokat kap vissza az illető vágató, illetve husvásárló és e bonokat a kultuszadó és egyéb hitközségi tartozások kifizetésénél a bontulajdonosok javára beszámitják, vagyontalanoknak pedig ellenértékét visszafizetik.

Tiltakozás az uj adórendszer ellen

A hitközségi tagok a gabellatöbblet utján fizetendő adózási rendszerről szereztek előbb tudomást hirlapi uton, mig a kultuszadó emeléséről egyéni értesités utján utólag lettek tudósitva. A hitközségi tagok körében már az uj adófizetési rendszer bevezetéséről szóló hirlapi közlés is kellemetlen hatást tett, ami megnyilatkozott több tekintélyes hitközségi tag részéről ugyancsak sajtó utján közölt tiltakozó jegyzékkel, amelyben az illetők azt hangoztatják, hogy a hitközség ujabb gabellaemelést vezet be adófizetési ujitásával. A kultuszadó emeléséről szóló értesitések azonban sok hitközségi tag részéről, akik erősebben vannak érdekelve e kérdesnél, még nagyobb recenzust keltettek. E visszatetszésnek kézzelfogható jelei is mutatkoznak, amennyiben a hitközségi tagok egész tömege beadványokat irt alá, amelyben a hitközség vezetőségénel tiltakoznak a kultuszadó és gabellaemelés ellen és a határozatok végrehajtásának felfüggesztését követelik egy nyolc napon belül a hitközség adófizetőiből összehivandó rendkivüli közgyülés állásfoglalásáig.

Mit mond a hitközség vezetősége

Alkalmunk volt e kérdésben a hitközség több számottevő tagjával ugy a vezetőség, mint az ellenzék köréből beszélgetést folytatni, amelyek során a hitközség vezetősége részéről a következőket mondották:

— Ugy a kultuszadó emelésére, mint a hitközségi inkasszó megkönnyitését jelentő „törlesztési jegyrendszer" bevezetésére a kényszerito szükség nyomása alatt határoztuk el magunkat.

Közvetlen indok a hitközség pénzügyi helyzetében beállott nehézségek, amelyeket egyrészt a megnövekedett szükségletek, másrészt a megrosszabbodott gazdasági helyzet következtetében az adozó hitközségi tagok fizető képességében beállott rosszabbodás, de nem csekély mértékben az előző rezsim gazdálkodása következtében reánk hárult terhek okoztak. A lelépett hitközségi vezetőség a hitközség személyzeti kiadásait hatalmasan megnövelte és ugyanily mértékben emelkedtek a dologi kiadások is. Ezenkivül átvettünk a lelépett elöljáróságtól másfél milliót meghaladó banki és egyéb adóságot, mely összeget egyedül az iskolaépités emésztette fel, amely nemcsak hogy jövedelmet nem hajt, hanem az iskolai kiadások, épület karbantartási költségek és a kamatok évente háromnegyed milliót emésztenek meg.

A „törlesztési jegyrendszer"

A komoly válság elkerülése végett a hitközségi háztartásban előállott deficit fedezetéről kellett gondoskodnunk. Nem nyulhattunk a gabellaemelés bevált eszközéhez, mert azzal leginkább a szegény néposztályt sujtottuk volna. Ezért csak igen mérsékelten emeltük a tehetősebb osztály kultuszadóját. Miután pedig a kultuszadó zavartalan biztos behajtása elsőrendü feladat lett a hitközség háztartásának egyensulya szempontjából, be kellett vezetnünk a „törlesztési jegyrendszert", amellyel lehetővé tesszük, hogy hitközségi tagjaink a szárnyasgabella, valamint a marhahus árának fizetésével egyidejüleg alig érezhető kis összegben — a szárnyas faja szerint 4, 2, 1 lejes és a marhahus kilogramjánál 1 lejes pluszok fizetése utján — törlesszék hitközségi tartozásaikat. E gabella-plusz összegekről „törlesztési jegyet" kapnak, amelyet a hitközségi tartozás fizetésénél beszámitunk, szegényeknek pedig ellenértékét visszafizetjük.

Az ellenzéki álláspont

Ezzel szemben ellenzéki oldalról a következőkép világitották meg a helyzetet:

— Az előző rezsim egy izben kért magasabb adó formájában rendkivüli áldozatot a hitközségi tagoktól, amikor a báró Vécsey-féle telket a hitközség részére megvásárolta és nagyarányu épitkezésekhez látott. A beruházási program megvalósitása érdekében mérsékelt gabellaemelést is igénybe vett ugyan az előző vezetőség, ámde ezzel szemben a hitközségi vagyont milliókkal növelte és hiányzó hitközségi intézményekkel gazdagitotta a hitközséget. Viszont a terhek nagy részének letudásával leszállitotta a hitközségi adót és olyan gazdálkodást vezetett be, amely rövid időn belül teljesen feleslegessé tette volna a kultuszadó intézményét. Nem felel meg a tényeknek a mostani elöljáróság azon állitása, hogy a volt vezetőség másfél milliót meghaladó adósságot hagyott hátra, amelyet egyedül az iskolaépités okozott volna, továbbá hogy az iskolai kiadások és kapcsolatos költségek évi háromnegyed milliót igényelnének. A volt hitközségi vezetőség zárszámadásai világosan igazolják, hogy a zsidó elemi iskola épitési alapja egy millió hatvankét ezer huszonhét lei tartozással, a pászkasütési alap pedig nem egész félmillióval szerepelt.. Az iskolaépitésből kifolyólag tehát csak egy milliónyi adósság maradt hátra, amely eltörpül az épület és a megnövelt telek értéke mellett. A pászkasütésre előlegezett félmillió pedig csökkent a befolyt több százezer leivel.

Viszont teljesen szokatlan azt hangsulyozni, hogy az iskola fenntartása nem jövedelmez ilyen jövedelmet egyetlen hitközség sem mutathat ki, hanem csakis nagy áldozatokat, amelyek viszont távol állanak a szatmári hitközségnél az állitott évi három negyed milliótól, mert az iskola fenntartása nem kerül többe ma sem a hitközségnek, mint havi 12.000 leibe.

A mai gazdálkodás hibái

— Hogy ennek dacára a hitközség háztartása válságba került, az csakis a mai gazdálkodás hibája lehet. Ennek a zavaros gazdálkodásnak következménye az, hogy a jelenlegi vezetőség a multban a beruházási program végrehajtásáért emelt gabellát nemcsak hogy nem csökkentette korábbi nivójára, hanem azt még ismételten növelte. Igy a marhahus gabelláját egyizben már 170 banival drágitották, most pedig az ugynevezett „törlesztési jegyrendszer" bevezetése által ujból hatalmasan növelik. Ez az ujabb gabellaemelés első sorban a szegényebb osztályokat fogja sujtani és előreláthatólag számtalan visszaélés és igazságtalanság kutforrásává válik, ha tényleg bevezetik. A hitközségnek nem lesz haszna ebből a gabellaemelésből, mert máris sokan a helybeli status quo hitközség olcsóbb és kényelmesebb vágatását veszik igénybe, amit a tovább drágitott gabella csak fokozottabb mértékben fog magával hozni.

— A kultuszadó ujabb emelése az összes érdekeltek egyhangu tiltakozását fogja maga után vonni. A gazdasági válság mai állapotában, amikor már az állam részéről is adóleszállitások helyeztettek kilátásba, a hur tulfeszitését jelenti a hitközségi terhek további fokozása. Az egyszerre gabellaemeléssel és felsrófolt kultuszadóval sarokbaszoritott hitközségi tagok ellenkezése elemi erővel fog kirobbanni, amely a jelenlegi vezetőséget el fogja söpörni helyéről, vagy legalább is a hitközséget sulyos megrázkódtatásoknak fogja kitenni.

*

Miként a jelek mutatják, a harc ismét fellángol a szatmári hitközség kebelében.

Dr Stern Mór.

Leszállitottam a
harisnyák
árait. — Tiszta fior harisnyát divatszinekben 117 lei helyett ma csak
97 leiért
adok.
Sipos harisnyaüzlete
Cluj Calea Regele Ferdinand 8 szám

Rosenzweig E.
kézimunkái
legszebbek. Cluj, Str. Reg. Maria 8.

Butor
vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg.-Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárait.
Bösendorfer. Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianinó
gyárak képviselete.
Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

A MATILD-viz az erdélyi Giesshübler

Egy szörnyü birói tévedés zászlója alatt agitálnak Németországban a halálbüntetés ellen

Akit ártatlanul itéltek el halálra és a siralomházban rácszmélt az igazi gyilkosra

Berlin, január 16. Ez a szegény Jakubovszki József béreslegény és orosz hadifogoly se hitte volna, hogy az ő neve két évvel azután, hogy bitóhalált halt, zászló lesz a német politikában. Évek óta folyik itt a harc a halálbüntetés eltörlésére és alig egy-két hónapja, hogy az uj törvénykönyv tervezete során minden oldalon ujra fellángolt. Kiderült, hogy a német törvényhozók, a progresszivebb pártok emberei is, nagyon szigoruak, még nem tartják a hatvanötmilliós népet érettnek ilyen nagy reformra. A birodalmi gyülés igazságügyi bizottságban a szociáldemokratáknak azt az inditványát, amely a halálos itélet eltörlését kivánta, leszavazták. És nemcsak a nacionalisták szavaztak nemmel, de a centrumpártiak, sőt a demokraták is. A harc azonban folytatódik a parlamentben és most igazán kapórajött a halálos itélet ellenzőinek az a birói tévedés, amely Jakubovszki Józsefet ártatlanul akasztófára juttatta.

Az orosz fogoly nem megy haza

Jakubovszki a háboru közepén került Németországba, egy mecklenburgi falucskába, ahol Nogens Máriával, egy idősebb német nővel vadházasságra lépett. Jakubovszki szerette Nogens Máriát, de ez a szerelem végzetévé vált. Amikor a bresztlitovszki béke után hadifogolytársaival hazatérhetett volna Oroszországba, nem tudta elhatározni magát, hogy uj hazáját elhagyja. Huszban kisfia született és ez Jakubovszkit még jobban az asszonyhoz kötötte. Pedig nehéz béresmunkát végzett, alig keresett többet havonta harminc márkánál és Nogens Mária anyja csak a pénzt szedte el tőle, de azt nem engedte meg, hogy a leányával egybeköltözzön. Huszonnégy novemberében Jakubovszki törvénytelen kisfiát, Nogens Ewaldot megfojtva találta a mezőn fejével egy ürgelyukba szoritva és a gyilkossággal az első pillanattól fogva Jakubovszkit gyanusitották.

A gyanu oka

A gyanu oka az volt, hogy Jakubovszki nem volt jóviszonyban az anyósával. A bizonyitó eljárás folyamán egy és más köürlmény tisztázatlan maradt, de ennek ellenére Jakubovszkit a mecklenburgi biróság halálra itélte és a védők minden erőfeszitése hiábavaló volt, hogy az itéletet megváltoztassák.

A kegyelmi kérvényt a mecklenburg-sterlitzi kormány elutasitotta és ezerkilencszázhuszonhat február tizenötödikén Jakubovszkit, aki az utolsó pillanatban, még a bitó altt is ártatlanságát hangoztatta, kivégezték.

A per ujrafelvétel minden kisérlete már csirájában meghiusult, a mecklenburgi igazságügyi hatóságok tudni sem akartak róla, hogy a kinos ügyet ujraszellőztessék. Most azonban, hogy a porgresziv baloldal harcot kezdett a halálbüntetés ellen, megint előkerültek a Jakubovszki-ügy aktái. Doktor Brandt berini büntetőjogász, az Emberjogok Ligájának a nevében kérte az ujrafelvételt és ezzel nyilvánosságra kerültek a szörnyü juszticmord porosodó iratai.

A juszticmord drámai részletei

Az eset nem szükölködik drámai részletekben sem, de főként aról beszél, milyen hebeburgya könnyelmüséggel itélkeznek a birák, amikor élethalálról van szó.

A vádirat szerint Jakubovszki ezerkilencszázhuszonnégy november kilencedikén, azon a napon, amikor a kis Nogens Ewald eltünt, a szomszéd faluban járt szekerével és félhattájban érkezett haza. Kifogta a lovait és az istállóba vitte őket, ez körülbelül öt percig tarthatott. Innen az uccára ment és találkozott Ruppert János bérestársával. Az istállóba egynegyedhéttájban tért vissza. Hol volt ez a Jakubovszki háromnegyed hattól egynegyed hétig?

Az egyik tanu háromnegyed hat tájban egy gyerek kétségbeesett sikoltozását hallotta a mezőről, de Jakubovszki háromnegyed hatkor még a faluban volt, legalább tizpercnyire a végzetes ürgelyuktól. A biróság, amely különös módon a törtnémetséggel beszélő Jakubovszkit gyilkosnak tartotta, elsiklott a döntő tény fölött és a gyilkosság időpontját hat órában állapitotta meg. A koronatanu, a kis Ewald mostohabátyja, a félkegyelmü Nogens Jani volt, akit szellemi képességeire való tekintettel meg se eskettek.

A félkegyelmü vall

Arra a kérdésre: hogy hivják, ezt felelte:

— Az én nevem Jani.

— Hány éves vagy?

Erre a kérdésre értetlenül csóválgatta a fejét. Megkérdezték tőle, meg tudná-e mutatni azt az embert, aki őt elküldte hazulról, amikor a kis Eweldot a házból kicipelte, vigyorgó arccal Jakubovszkira mutat.

— Ehun van, la.

Ezt a Nogens Janit, mint a falu bolondját ismerték az emberek s a főtárgyalás előtt néhány héttel mint gyógyithatatlan beteget az elmegyógyintézetbe vitték. Ezt azonban a biróság már nem vette figyelembe.

Jakubovszki az egész tárgyalás folyamán hiába kérte a biróságot, hogy adjanak melléje orosz tolmácsot, mert németül nem tudta megértetni magát, a biróság ezt a kérdést azzal utasitotta el, hogy ő egészen jól megérti, amit Jakubovszki mond.

Hogy Jakubovszki nem tudta elmondani, amit akart, ez a biróságot nem izgatta.

Megkezdődik a kálvária

Hosszu hónapokig senyvedt ez a szegény halálraitélt a neusterlitzi fogházban az utolsó pillanatig is abban bizakodva, hogy az igazság végre is napfényre kerül. De semmise mozdult a nehézkes mecklenburgi igazságszolgáltatás körül. Cellatársai, a börtönőrök, a fegyház tisztviselői, az igazgató és a két lelkész egytől-egyik Jakubovszki ártatlanságáról voltak meggyőződve. Az egyik lelkész, aki a siralomházban is vele volt Jakubovszkival, most azt állitja, hogy mindent elkövetett a kivégzés elhalasztására, beszélt a kiküldött miniszteri tanácsossal, aki a főtárgyaláson is jelen volt s aki azt mondta neki, minden észszerüség szerint azt lehet állitani, hogy a bizonyitó eljárás nem sikerült s a halálos itélet megdöbbentő. Utólag, hogy a kegyelmi kérvényt elutasitották, igyekezett persze kormánya eljárását fedezni.

A kivégzés előtti levél

A legtragikusabb a dologban, hogy Jakubovszki a kivégzése előtt néhány nappal, tehát már a siralomház árnyékában, minden erejét összeszedve, német levelet irt védőjének és ebben egy ártatlanul meghurcolt és sokat szenvedett ember éleslátásával megnevezi az igazi gyilkost. Ez nem lehetett más, mint a félkegyelmü Norgens Jani, aki kivitte kistestvérét játszani a mezőre s egy tébolyult pillanatában megfojtotta. Rendes emberről, irja Jakubovszki, nem tételezhető fel, hogy a megölt gyereket egy ürgelyukba dugja. Aki ezt tette, csak elmezavarodott lehet.

De amit a halálraitéltek börtönje sötétjében meglátott, azt a mecklenburgi biróság az akták homályában nem vette észre. Most aztán már emlékeznek a tanuk, most már kezdenek emlékezni, hogy látták Janit a kis Ewalddal együtt a mezőn.

De késő. Az életét már nem lehet visszaadni Jakubovszki Józsefnek. Talán csak a becsületét. És talán mégis hasznára lesz az ő mártirhalála az utána következő ártatlanoknak, akiket az ő esetének szörnyüsége megment a méltatlen szégyentől és a szégyenteljes haláltól.

Kaczér Illés.

Rosenzweig E. mellfüzői legjobbak

Cluj, Regina Maria 8.

Az elidegenedés

(7)

Irta: Franz Werfel

Forditotta: Gaál Gábor

mértéked ahhoz, hogy Judithot helyesen láthasd. Mi egy régi, jó családból származunk s ezzel nem akarok semmiféle ellenvetést tenni ifjuságunkat illetőleg. De az a visszataszitó korlátoltság, Biela, amibe mi felnőttünk, az a babona és örök szükösség! Ó, — szinte szégyelhetném magam! Vedd tehát tudomásul, hogy Judith az élet másik oldalát mutatta meg nekem..."

Gabriele nem mozdul. Judith nem mozdul.

Erwin vallomást tesz:

„Judithnak köszönhetem, hogy lett belőlem valami... Ami pedig a müvészetemet illeti, — ime, olvasd magad!"

Gabriele látja amint Erwin egy uj és szemérmetlen mozdulattal kabátzsebébe nyul és ujságkivágásokat szed ki belőle. Egy szélroham azonban kikapja a kezéből s a lombok és a piszok alá sodorja.

A nővér most csodálkozik a saját szavain, amik kiszakadnak belőle:

„Mindenért Erwin, amit Judithnak köszönhetsz, kell hogy hálásak legyünk."

Ebben a pillanatban Juddith eltünik Gabriele háta mögül. Az oly soká fenyegetett összeborzong. Gabriele nem tudja, hogy eltünit-e Judith vagy sem..

Erwin hirtelen tele van alázatos gyengédséggel:

„Nehogy azt hidd Gabriele, hogy valaha is el tudom felejteni azt amit te tettél értem"..

Gabriele nem mozdul.

Erwin hangja siróan cseng:

„Ahol csak tehetted feláldoztad magadat értem. Feleségül mentél ahhoz az öreg, udvari tanácsoshoz. Mindig a felszinen tartottál s talán olyan dolgokat is tettel, amikor nem akarok tudni"..

Gabriele Erwinre néz:

„Miért beszélsz annyit Erwin? Hisz' én már nem vagyok Berlinben.. Most azonban már menned kell, mert ott a sarkon vár rád Judith".

Erwin sóhajt:

„Micsoda ostobaság! A mult mult! Mi meg testvérek vagyunk. Mit akarsz tulajdonképen tőlem. Ha szükséged van rám, mindig itt leszek a számodra!"

„Soha se lesz szükségem rád, Erwin"..

Erwin homlokon üti magát:

„Őrület, szentimentális örület! Ide tartozik ez *ebbe* a városba?!"

Ó Erwin te zavaros ember, homályos mint a begőzölt ablaküveg, mit tudsz te a te testvéredről? Sejted azt a tiszta lelkesedettséget, amely most betölti, hogy te a mulhatatlant összetörted? Sejted azt az angyali szabadságot, amely most belengi? Mert kérdezhetnéd-e másképen a te jólakott, tompa érzékeiddel:

„Mi van veled Gabriele? Sirsz?"

Gabriele szemei visszaüzik Erwint a kődbe:

„Én? miért sirnék? Én csak bucsut veszek tőled!"

Maga mögött hagyja Erwint. Minden lépéssel, mely távolabb viszi, szabadabb.. Egyre magasabbra emelkedik a földtől s most egy leirhatatlan kellemes közömbösség által emelve, repül.

* * *

Az azonban, aki most repül, az teljesen uj.

Nem ugyanaz a Gabrilele méri keresztül a teret..

Nem az az alvó és felriadó asszony bolyong egy nagy házon keresztül, ahol minden ajtó az alvás és ébredés más-más szobájába nyit.. Az édes közömbösség s a röpülés könnyüsége egy uj lényé, aki a barna kabátot levetette.

A sajátságos az, hogy Gabriele előtt most minden ut nyitva áll. Egy határtalanul szabad akaratról tudatos most Gabriele. Ha megakarná gyermekét látogatni, a vágynak egyedül volna ereje Erwinkéjéhez vezetni. Azonban nem Erwinkét keresi Gabriele.. Gabriele sokkal közelebbit keres: — önmagát..

Igy lebeg most Gabriele a mütőben, ahol Gabriele az orvosok kezei közt, vérében, fekszik az asztalon.. A lebegő lény a fekvő lénnyel szemben nem érez se szerető se fájó vonatkozást, hanem csupán hüvös és csöndes kiváncsiságot. A szabad Gabriele hüvösen figyeli sárga arcán a kis fehér álarccal a leszijjazott Gabrielet. Világosan látja a husában dolgozó professzor kezét, látja a szerszámokat s a professzor ujjain a csuszós gummikeztyüt.. Látja a vért, a saját vérét, mely egy különös készüléken, egy csorgón, a csempepadlóra csepeg. Látja a segédorvosokat, akik az érverését hallgatják. Látja az operációs eszközöket kezelő ápolónőket, akik izgatott arccal hajolnak föléje. A legfinomabb hallással észreveszi a ventilátor leghalkabb szörpenését. Hallja a kések és pincetták csörömpölését. A lélekzetállitó csöndben hallja a professzor rövid ,elkapott parancsait:

„Kapcsot! Gyorsabban!"

Egy ápolónő a sterilizátorhoz rohan.

„Érverés!?"

A segédorvos kissé felemeli a kezét..

„Negyvenöt!"

A professzon leszidja egyik segédjét:

„Tevel"

Gabriele mindezeket tunya kiváncsisággal hallja és látja. A viaskodó élettel szemben semmi részvétet nem érez. Ugy tünik előtte mintha az a halottszinü arc a mütőasztalon az egyik volna csupán számtalan arcai közül, testét pedig ezerszer kicserélhetőnek érzi..

A legkülönösebb azonban az, hogy Gabriele jónak érzi a repülést.. Ám ahol repül, az nem egy határozott tér. Anélkül, hogy megmozdulna s máris a bugó ivlámpák alatt van a saját feje fölött s az ajtónál vagy az ablaknál. Gabriele érzi az erre a helyre korlátozott mindenüttlevőség és substancia nélküliség érzését, ám tudja azt is, hogy semmisem tudná megakadályozni abban, hogy itt legyen de ugyanakkor otthonában is.

Rajtakivül meg csak egy valami van jelen, ami sajátságos erővel szorongatja lebegését. Ugy látszik, hogy a hely teli olyan lényekkel, melyek hasonlatosak hozzá.

Ezekből a lényekből s keresztül-kasul müködő akarat örvényükből egy azonos irányulásu magnetizmus árad, mely közös cél felé tör. Ezáta viszont áramlás keletkezik, mely pillanatról-pillanatra erősbödik s melynek hatása alól Gabriele nem tudja kivonni magát.

Magában Gabrielében is él ez a cél, bár nem ismeri és nem is képes megnevezni, jóllehet átzeng rajta egy határozatlan szó, mely a tudat nyelvére átforditva körülbelül a „gyülelkezési hely" értelmével bir..

Most azonban már nem ura az akaratának, mert az áramlás elkábitja és magával ragadja.. Az ezzel a hatalmas áramlással szemben való engedelmesség ugy nyugtatja meg mint valami kegyes cselekedet. A tudatos nem-lét megmagyarázhatatlan örömét élvezi.

Az ötvenéves Molnár Ferencz

(Budapest, jan. 16. Az Uj Kelet tudósitójától.) Molnár Ferenc a hirneves zsidó származásu iró a napokban töltötte be ötven évét. Ebből az alkalomból a magyar irodalmi és müvészeti élet legjobbjai meleghangu gratulációkkal halmozták el a külföldön tartózkodó irót.

Molnár Ferenc Budapesten született 1878. január 12-ikén. Apja dr. Neumann József jónevü ferencvárosi orvos volt, aki nem nagyon lelkesedett, hogy fia az irói pályát választotta. Molnár Ferenc már gimnazista korában irogatott a pesti lapokba és Vészi József volt az, aki felismerte benne az irói hivatottságot. A fiatal férfiunak ugyszólván teljes szabadsággal nyitotta meg a Budapesti Napló hasábjait, ahová akkor a magyar irodalom modernjei dolgoztak.

Egyetemi éveit részben Budapesten, részben Svájcban töltötte. Első könyvei: a „Magdolna" és „Csókok éjszakája" cimü novellás kötetek nem leltek különös visszhangra. Ez azonban nem bátortalanitotta el az ambiciózus irót, aki előbb apró jelenetekkel, egyfelvonásos darabokkal, majd a „Liliom" cimü darabjával igyekezett a szinpadon kifejezni önmagát. Először 1909-ben adták a Magyar Szinházban a Liliom cimü külvárosi legendát, amely tele van fiatalos lendülettel és poézissel. A nagyközönséget azonban „A testőr" cimü vigjátékkal hóditotta meg, amely egy évvel később került szinre ugyanabban a szinházban. Ebben a darabjában még mindig az álomnak és romanticizmusnak van kiugró szerepe, ép ugy, mint „A farkasban", amely 1912-ben került szinre. A háboruban irott és szinrehozott darabjai már nélkülözik ezt a motivumot. Ezek közül mérsékelt sikere volt az „Uri divatnak" és a „Farsangnak". „A hattyu" már a háboru után, 1920-ban került szinre. Ezt követték időbeli sorrendben: „Szinház" (három egyfelvonásos) „Égi és földi szerelem", „A vörös malom", az „Üvegcipő", „Riviera" és a „Játék a kastélyban". Ez a darabja világsikert hozott számára, amelynek révén minden jelentős szinpad érdeklődött régebbi darabjai iránt, amelyek az utóbbi években az összes jobb angol és amerikai szinpadokon, de Párisban és az olasz városokban is szivesen játszanak.

Prózai müvei közül különösebb figyelmet az „Éhes város" cimü regénye keltett, amelynek alapján a Petőfi társaság tagjai közé választotta. Humoros irásai közül kiválik „Józsi" cimü regénye, amelyet később az iró maga dramatizált. Hasonló módon jött létre az 1902-ben előadott „Doktor ur" cimü vigjáték.

Molnár Ferenc drámai technikája példátlanul tökéletes. Felvonásainak vége mindig finoman ki van pointirozva és minden felvonás önmagában ki van kerekitve. Párbeszédei soha el nem sekélyesednek, frissen pattogók és szellemesek. Aminthogy prózai irásaiban is mindig dramatizálásra törekedett.

Molnár Ferenc szokatlan népszerüségnek örvend. Legutóbb Amerikában az Egyesült Államok elnöke fogadta másfél órás kihallgatáson és az Unió németnyelvü egyetemein előadásra hivták meg. Molnár itt az uj magyar irodalom törekvéseiről tartott néhány felolvasást.

Élettörténetéhez tartozik, hogy háromszor házasodott. Első felesége Vészy József leánya, Vészy Margit irónő volt, akitől egy leánya származott. Második felesége Fedák Sári, a hires operett-diva volt, akitől elvált. Jelenleg Darvas Lili, a Reinhardt együttes hires müvésznője a felesége.

Meghalt Grünwald Adolf, az ungvári főrabbi

(Ungvár, jan. 16. Az Uj Kelet tudósitójától.) Az elmult vasárnap meghalt Ungvár főrabbija, a csehszlovák határon kivül is ismert konzervativ és nagytudásu Grünwald Adolf. Békességre hajló, bölcs lelkipásztor volt, aki községében nemcsak prédikálta a békét és egyetértést, hanem nemes akarattal végre is hajtotta. Ebben a korban, amikor Szlovenszkó és főleg Podharpetorka Rusz majdnem minden zsidó hitközségének erőt a belső egyenetlenség átka forgácsolja, Ungváron a harmónia és egyetértés uralkodott.

Grünwald főrabbi évek óta betegeskedett, halála mégis váratlanul jött. A nagyfoku asztmában szenvedő pap hirtelen rohamot kapott és szivszélhüdésben meghalt. Felesége és két fia, Mózes és Majer fogták le szemeit. Désen lakó fia, Grünwald József később érkezett Ungvárra.

A temetés imponáló részvét mellett folyt le. Nemcsak Szlovenszkó minden részéből, hanem Romániából és Magyarországról is tömegesen jöttek a szentéletü rabbi hivei. Legalább ötezer főre teszik azoknak a más városbeli zsidóknak a számát, akik résztvettek a főrabbi temetésén. A budapesti központi orthodox zsidó irodát Braun budai rabbi képviselte. A gyászbeszédek sorát fia, Grünwald József nyitotta meg, aki közvetlenül a temetés előtt érkezett meg vonaton Désről Ungvárra. Hálás szivvel emlékezett meg a hitközség áldozatkészségéről, amely meghosszabbitotta apja életét. Utána Duschinszki József huszti rabbi lépett a ravatal elé, majd Rosenbaum Mózes kisváradi rabbi bcsuztatta Grünwald Adolfot. Ezután Braun Izrael berzevici rabbi, majd Grünwald Lévi viski rabbi, az elhunyt főrabbi öccse tartott gyászbeszédet. Lebovits Herman csapi rabbi, Goldstein királyhelmeci, Grünwald Zoltán őrdarmai, Horovitz hunfalvi rabbi, Jungreisz kassai rabbi, Grünberg késmárki rabbi és Grosz budai rabbi voltak a következő szónokok. A budai rabbi beszédében kijelentette, hogy a hitközségnek a főrabbiért hozott áldozatai csak akkor lesznek teljesek, ha a kiváló férfiu házát nem engedi feloszlani és módot ad arra, hogy az ungvári hitközségben az ő szelleme uralkodjék továbbra is. Ez pedig akkor érhető el, — ugymond — ha az elhunyt örökébe fiát ültetik. Az utolsó szónok Blei Mayer ungvári alrabbi volt. A temetés alatt az üzletek mind zárva voltak.

A temetőben az utolsó percben megérkezett Paneth Ezekiel dési rabbi mondott bucsut a nyitott sir előtt.

A temetés után a vallásos zsidóság körében mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a megüresedett főrabbi székét az elhunyt főpap fiával, Grünwald Józseffel töltsék be.

Ismeretlen tettesek inzultálták az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank igazgatóját

(Cluj-Kolozsvár, január 16. Az Uj Kelet tudósitójától.) Kolozsvár gazdasági életének eseménye a Kolozsvári Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. válságbajutása, melynek folytán a pénzintézettel összeköttetésben álló kisegiztenciák betétei meglehetős bizonytalan helyzetbe kerültek.

Mint ismeretes, a bank betétesei és érdekeltjei a bukás miatti felelősséget az igazgatóságra háritják és a pénzüket védelmező betétesek elkeseredett lépésének tulajdonitható az az inzultus, amely tegnap este játszódott le a Hegedüs Sándor-uccában.

Blatt Ignác az Egyesült Bank igazgatója vasárnap délután négy órára összehivott rendkivüli közgyülésről igyekezett hazafelé a pénzintézet Hegedüs Sándor-uccában levő székházából. Az igazgató alig lépett ki a banképület kapuján, egy nagyobb embercsoport állta körül és feltartóztatta utjában, majd mielőtt védekezhetett volna, a támadók a bankigazgatónak estek és ütlegelni kezdték.

Blt Ignác igazgató a sulyos ütések következtében védekezni próbált, a tulerőnek azonban engedni volt kénytelen és hosszas dulakodás után futásban keresett menedéket. A támadók azonban nyomába eredtek az igazgatónak és tovább próbálták verni, szerencsére azonban ideje lakásához ért és igy megmenekült a megveretés sulyosabb következményei elől.

A válságba jutott pénzintézet inzultált igazgatója hétfőn reggel ismeretlen támadói ellen bünvádi feljelentést tett a kolozsvári rendőrség bünügyi osztályánál, amely a tettesek személyazonosságának felderitéséért bevezette a nyomozást.

Hirdessen az Uj Ketetben

Amikor egy elektromos fényfelhő veszi körül, akkor szedi össze először magát. A fényfelhőtől a tiszta áramlás ellenébe ellenkező erő indul, ami tova ragadja. Egy végtelen pillanatig arról eszmélkedik, hogy a két erő közül melyiknek adja át magát.

A döntés kimondhatatlan pillanata ez. Az az érzés, hogy valami nagyon illetlent tegyen, elcsábitja, elejteti s feladatja vele a megmagyarázhatatlan cél követését.

Most végre egyedül van. Kicsapongó és feslett hangulat hatalmasodik el rajta. Azt hiszi, hogy részeg, olyan kalandos és buja a kedve. Nem ismeri meg saját nevelését, olyan rekedten és züllötten hangzik, midőn, az uccán találja magát.

* * *

Mindenekelőtt: Gabriele valahol és valahogyan átöltözött. A szép ruhák és a ragyogó elegáncia eredete kiszámíthatatlan előtte. Az uj öltözék azonban egyszersmind uj test is, mely életvalósága magát körülburkolja.

Lábait, melyeket alig takar térdig a szoknya, szinte kéjesen látja lépni. Ajkán érzi a vastagon felkent kenőcsöt s a sötétkék Ontouraget, amelyből szemei néznek. Hosszu, leselkedő pillantásairól s mozdulatainak önszerelmes játékáról különösen tudatos.

Életvalóságának magva azonban egy hetyke bosszuvágytól vibrál. Bosszu: — de miért? Kin? Ezzel keveset törődik, miután a kéjes ösztön csordultig betölt. A multtal leszámolt. Soha többé nem fog már barna strapa-kabátot viselni, spórolni, veszkődni és soha többet nem fogja kezeit mosással és varrással tönkreteni. Végre szabad, kiszabadult a börtönökből, nincs többé tekintet előtte. Kire is lehetne tekintettel?

Az isteni cél elől, amelyben a lények ott fönn vak áradással törnek, ő aláhullott. Most ő is megakarja próbálni ezzel a várossal. Most szabad élnie.. Élni pedig — ez a meggyőződés él benne — élni pedig odadást és tekintetnélküliséget jelent.

Az ucca bömböl. Sohse látott vad világitó reklámok, vörös, zöld, kék, narancssszin fonadékokat vesszőznek az éjbe. A végtelen autózavar, a mozipaloták, a tömegresztaurántok, a kávéházak, s a cinikusan szomoru embervonulatok közt Gabriele egy nagy templomot lát. Most a templom mint egy óriási tintatartó felpattantja a kupoláját s egy ocsmány orgona hangmoslékját a széles átkeresztezés fölé önti. Az is lehetséges tehát, hogy isten hangszere „slágert" dörög a világba.. A szent sipokba és hangszekrénykékbe ugy látszik egy Jazz-bend van beépitve.

Az ucca felveszi a szemtelen orgona ritmusát. Gabriele is a muzsika ütemére lép. Miért ne?

Egy hang Gabriele mellett:

„Kis protestáns estizene!"

Gabriele nem gyorsitja a lépteit.

A hang:

„Ez és ez a nevem! Uriember vagyok! Levelezőlaphivásra házhoz jövök".

A hangnak kis, fekete bajusza és monoklija van.. Az orgona zeng. Minden szavát meg kell jegyeznem: — mondja Gabriele magában. Szemei előtt repkedő halálfejes lepkék azonban elterelik a figyelmet. Ez és ez érdeklődik:

„Hol tölti a mai estéjét?"

Nagyon természetes! Hisz' minden szinházba és koncertra jegyek állnak a rendelkezésére. Erwin tehát azzal foglalkozik hogy valami uton módon megszabaduljon tőle. Őt azonban senki se kényszeriti, hogy mérgezett vacsorát egyen. Nincs szüksége kegyekre. Már az első pillanatban talált hasonló értéket..

A hang a fekete bajusszal nagyon szórakoztató s dacára komikusan kukorékoló szavainak kellemes a csengése. Gabriele füleibe suttog.

„Elsőrangu tréfa áruk és más qualitások nálam garantálva!"

Gabriele megáll és ismét csodálkozik a saját rekedtes nevetésén.

Azután beakaszkodik a hangba.

* * *

„Kérem alázattal a kezét! Ez a „hatnapos verseny utolsó fordulója".

A hang, a kis fekete bajusszal fujja tovább:

„Pontosan éjfélkor van a finish".

Gabriele édes likört iszik..

Gabriele páholyából világosan látja a Sportpalota egész örült zajlását. Sőt: ama felfoghatatlan pillanat hüvös közömbösségének, mellyel az operációs asztalon önmagát nézte, valami csöpp maradéka még mindig él benne, — de ugy, mint valami különálló értelmi élesség, aminek a meglétét még sohasem tapasztalta.

A „hatnapos-verseny" verseny-szabályait, mielőtt még kisérője szakszerűen elmagyarázná, — már is érti. Ért, hall, lát, mindent, — jóvalelőbb, mint megtörténik. Olyan ez a „tudása", mint a kotta-utasitás a zenében. Ez és ez inni fog s a következő pillanatban tényleg iszik.. Most egy pincér elejti a tálcát a tányérokkal s a következő pillanatban már csörömpöl is hasogatóan valahol.

Olykor Gabriele ismét magánkivül lebeg és mindenütt „jelenvaló" a térben; az erreval ó ösztön azonban most igen gyenge s ezért egész jelentéktelen is a távolság amennyire páholyától eltávolodik. Amikor visszatér. a hang a fekete bajusszal, vidáman nevet.

Folyt. köv.

URANIA-MOZGÓ

Különleges müsor

A véres arany

Megható dráma. Felicien Champsaur regénye után. — Főszerepben

Henry Baudin

Egy ügyvéd élete, ki ölt, hogy vágyait teljesithesse.

Monopol Victoria

A belügyminiszter és a hadügyminiszter rendeletet küldött az összes hatóságoknak, hogy ne gördítsenek akadályt a cionista szervezetek müködése elé

(Cluj—Kolozsvár, jan. 16. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Az ország egymást követő kormányai, valahányszor a cionista élet egyik nemzetközi jelentőségü vezére látogatott el Romániába, sohasem mulasztották el hangoztatni, hogy a kormány legteljesebb jóindulattal kiséri figyelemmel a cionista munkát és a maga részéről teljes támogatást igért a romániai cionista szervezetnek.

Ennek a beigért támogatásnak azonban csak elméleti jelentősége volt, mert a különböző vidéki apparátusok, amelyeket a kormány nem instruált kellőképen sokszor akadályt gördítettek a szervezetek gyülései elé és ami a cionista szervezetek kulturális, valamint az alapok gyüjtőmunkáját sokban hátráltatta.

A legfelsőbb cionista tanács éppen ezért a kormányhoz fordult azzal a kéréssel, hogy a vidéki hatóságok ne gördítsenek akadályokat a cionista szervezetek tevékenysége elé. A beadványra válaszképen a belügyminisztre január 5-én az alábbi nyilt rendeletet bocsátotta ki:

Belügyminsztérium
No. 0061 A—5 jan. 1928

NYILT RENDELET

Az ország összes közigazgatási és rendőrhatóságaihoz.

A romániai legfelsőbb cionista tanács 119 928. szám alatt beiktatott kérésére, felszólitjuk az összes közigazgatási és rendőrhatóságokat, tegyenek meg minden szükséges intézkedést arra, hogy a cionista szervezetek tevékenysége elé ne gördítsenek akadályokat.

A külügyminiszter h.
Neta Jonescu (s. k.)

A belügyminiszteri átirattal egyidejüleg a hadügyminisztérium is átiratban fordult azokhoz a hadtestparancsnokságokhoz, amelyeknek területén ostromállapot van, azzal, hogy a cionista gyülések engedélyezése elé ne gördítsenek akadályokat.

Hosszu téli estéken
világitson
a csodálatos
Aladdin
lámpával!

Az Aladdin lámpa 94%, leáegővel és 6% petróleummal, nyolcvan gyertyaerősségü hófehér, egyenletes izzófényt áraszt. Nem kell levegőt préselni (pumpálni) sem robbanóanyaggal (spiritus, benzin) előmelegiteni. Zajtalan, szagtalan, nem kormoz. Könnyen kezelhető, gyermekre is nyugodtan rábizható. Minden alkatrésze egyszerü, könnyen cserélhető. Kiállitása szép és elegáns. Tüz- és robbanásmentes, égő állapotban is veszély nélkül hordozható. Anyagfogyasztása minimális, a beszerzési árat rövid használat után amortizálja. A lámpák kifogástalan müködéséről öt évi gyári szavatosságot vállalunk

Ovás!
Ovakodjunk a silány utánzatoktól, eredeti csak az
Aladdin
védjeggyel ellátott lámpa és lámpaalkatrész, valódi angol csomagolásban

Ingyenes ismertetőt bármentve küld a romániai vezérképviselet
Román Aladdin Kereskedelmi Rt.
Timişoara
Strada Gen. Joffre 4.

Megnyilt a pánamerikai kongresszus

Havanna, január 16. *Coolidge, az Unió* köztársaság elnöke, tegnap ideérkezett a tizenhatodik pánamerikai kongresszus megnyitására. Az elnököt a havannai kikötőben háromszázezer főnyi tömeg fogadta. Az elnök partaraszállása előtt, az amerikai kormány kivánságára, három orosz emigránst letartóztattak, akikkel kapcsolatban az a gyanu merült fel, hogy Coolidge ellen merényletre készültek. Az elnököt erős detektivgárda őrzi.

Rendőrveréssel végződött a Sári-bál, amelyhez hatósági engedély nem volt

(Cluj—Kolozsvár, jan. 16. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* A rendőrségen hat parasztgazda áll és kezükben gyürögetik amugy is megviselt kalapjaikat. A komiszár bajusza veszedelmesen hegyes, a gazdák kiséretéül szegődött rendőrök pedig feszesen előkelők és a „jó fogás" öntudata ragyog hidegtől kicsipett orcáikon. A bünözők egyelőre sorsukra várnak és a komiszár egy tüzeset aktáiba merül. Addig beszélgetni kezdünk a vádlottakkal.

— Mi az bácsikám? Lovat hajtott el? — A gazda kemény arca határozott sértődésről tanuskodik.

— Már hogyisne. Csakhogy mulatni akartunk.

— Hát ez bizony elég könnyelmüség ebben a drága világban... — vélekedünk, de a gazda ezt nem veszi komolyan és elbeszéli, hogy miképen is került a vádlottak padjára.

— Sáribált akartunk csinálni az Ardován korcsmában. Mulattunk és egyszer csak beállit a rendőrség. Mi a Monostoron lakunk valamenynyien és bizony kemény legények vagyunk. Hát nem engedtük...

A komiszár felüti a fejét és mosolyog.

— Nem egészen ugy van az szerkesztő ur. A monostori parasztgazdák Sáribált csinnáltak, de nem kértek rendőrségi engedélyt. Néhány rendőr felakarta oszlatni a társaságot, ezek pedig ütlegelni kezdték a rendőrséget. Olyan vereked és támadt, hogy katonaságot kellett kirendelni. Alig tudták megmenteni a négy szál rendőrt...

A hat gazda öntelten mosolyog, mosolyukkal hangsulyozza, hogy ők bizony kemény legények...

— Hát honnan tudjuk mi kérem, hogy csak engedéllyel lehet mulatni... — vonogatják a vállukat és nem veszik komolyan az egészet...

A hat gazdát hatóságelleni erőszak vádjával ma kisérik át a kolozsvári hadbiróság börtönébe.

(—lay))

Jan. 17. kedd
Mersz-e Märy?
Jan. 18. szerda
Mersz-e Märy?
Jan. 21. szombat
Mersz-e Märy?
Jan. 22. vasárnap 3-kor
Mersz-e Märy?
Jan. 22. vasárnap 8¾-kor
Mersz-e Märy?
Jan. 23. hétfő
Mersz-e Märy?

Az „Adeverul" szerint még március 20-ika előtt megalakul a nemzeti parasztpárti kormány

(Bucurest—Bukarest, jan. 16. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Néhány nap óta Bukarestben ujra napirenden van a kormánykrizis kérdése. A bukaresti lapok jelentése szerint a kormány teljes tudatában van annak, hogy helyzete erősen megingott és lázasan keresi azokat a kiutakat, amelyek pozicióját féligmeddig menthetik. Bratianu Vintila miniszterelnök ujonnan inaugurált gazdaságpolitikájával ugyanazt az irányt követi, amelyet éveken keresztül támadott. A miniszterelnök jelenlegi álláspontja az, hogy ha irányváltozás szükséges, azt is a liberálispárt kell keresztülvigye és semmiesetre sem a nemzeti parasztpárt.

A nemzeti parasztpárt kormányrakerülésének megakadályozása érdekében a liberálisok Jorga és Averescu között megegyezést készitenek elő, hogy a jelenlegi kormányt ujból egy olyan kabinet váltsa fel, amely liberális protektorátus alatt müködne és a melyet kellő időben félre lehetne tolni. Hogy a miniszterelnök Jorgánál tett négyszeri látogatása nem maradt eredménytelen, annak élénk bizonyitéka az a hir, amely szerint a Jorga-párt elhatározta, hogy január 22-ikén több helyen népgyülést tart az országban. Ezek a népgyülések már nem az éles ellenzéki tenor jegyében fognak lezajlani, mert Jorga elhatározta, hogy loyalis ellenfele kiván lenni az országnak és a kölcsön elleni akció beszüntetését fogja követelni.

Más információk szerint az utóbbi napokban erősen növekedtek a nemzeti parasztpárt sánszai. Az „Adeverul" cikket közöl e cimmel: „A politikai válság megoldása közeledik." A lap foglalkozva a pártok helyzetével, ugy találja, hogy ebben a tekintetben tisztázódtak a viszonyok. A lap szerint Manut biztositották, hogy nincs már szükség erélyesebb kormánybuktató akcióra és a nemzeti parasztpárt vezére ennek alapján tanácskozásokat folytatott kormányalakitásának részletes módozatairó. Az „Adeverul" még hozzáteszi, hogy a nemzeti parasztpárt szerint az uj kormány megalakitása hamarabb fog megtörténni március 20-nál.

(Bukarest jan. 16.) A parlament január 25-én feltétlenül megnyilik. A megnyitást megelőzi a kormány párt értekezlete.

Ugyancsak értekezletet fog tartani a nemzeti parasztpárt parlamenti csoportja is, hogy megállapitsa az egyes törvényjavaslatokkal szemben követendő pozicióját, továbbá parlamenti taktikáját.

SELECT-MOZGÓ
Orisi sikerrel folytatja
Ben Hur
bemutatását. Lewis Wallace regénye nyomán rendezte Fred Niblo.
Főszerepben
Ramon Novarro
Monopol Film

A REUMA NEM GYÓGYITHATATLAN BETEGSÉG!
Tegyen kisérletet a világhirü „KASTANIN" bedörzsölővel és meg fogja látni, hogy reuma, csúz, köszvény, hüléses fájdalom stb azonnal megszünik. 1 üveg ára 100 lej. 4 üveg rendelésnél a portót nem számitjuk fel. Kapható minden nagyobb gyógyszertárban. — Főraktár:
Dr. BIRÓ gyógyszertár
CLUJ, Piața Unirii

Plüsch kabátok gözölése, szörmebundák tisztitása legolcsóbb **Czink-nél, Cluj**

Közel 4 aranyszantimos kurzuson stabilizálják a lejt?

A „Cuvântul" szerint egyes bankok a stabilizációs tranzakció minden lépéséről informálva vannak és ezt horribilis méretü spekulációs üzletekre használják fel

(Bucuresti-Bukarest, január 16. Az Uj Kelet tudósitójától.) Hivatalos körökben még mindig változatlan optimizmussal viseltetnek a kölcsöntárgyalások iránt, amelyekről az ellenzéki sajtó nagyrésze azonban távolról sem kedvező hireket közöl. Természetes, hogy ezeket a hireket a kormány erősen cáfolja és a mai „Viitorulban" is megjelent egy kommüniké, amely a következőket közli:

„Több lap szerint a miniszterelnök tárgyalásokat folytatott különböző személyiségekkel a külföldi kölcsönre és a valuta-reformra vonatkozólag. Igy többek között, olyan személyiségek neveit is közlik, akik nem is érkeztek Bukarestbe. Már ez a tény is bizonyitja a közölt információk helytelenségét".

A kormány félhivatalos lapjának határozatlanul cáfoló közleménye főleg a „Cuvantul" közléseire akar válasz lenni. Ez a lap, minden hivatalos cáfolattal szemben, fenntartja azt az információját, hogy ugy *Monnet*, mint *Jezze*, a francia Blair-pénzcsoport delegátusai csak informativ jellegü tárgyalásokra érkeztek Bukarestbe és ezek a tárgyalások még nagyon messze vannak attól, hogy befejeződjenek. Ellenkezőleg, inkább az állapitható meg, hogy a tárgyalások teljes kudarccal végződtek. A kudarc okai ismeretesek. A franciákkal folytatott lejstabilizációs kölcsöntárgyalások junktim kerültek a Franciaországgal szemben fennálló háborus adósságok rendezésére, az angol-amerikai-német piacokon folytatott beruházási kölcsöntárgyalások sikerét viszont azok a függőben maradt ügyek akadályozzák meg, amelyeket a kormány még nem tudott sem Londonban, sem Berlinben elintézni. Mindezek tetejébe politikai nehézségek is merültek fel, amennyiben a francia kormány most az erőteljesen folyó választási kampánnyal van elfoglalva, amelynek során a Poincaré kabinet belső harmoniája távolról sem a régi már.

Ezekhez a nehézségekhez, a „Cuvantul" szerint, most ujabb akadály járult, amennyiben a stabilizációs kölcsöntárgyalások során Bratianu Vintila és Monne francia bankár között alapvető nézeteltérések merültek fel a stabilizációs árfolyam kérdésében. A francia pénzember véleménye szerint a lejt a jelenlegi kurzushoz legközelebb álló árfolyamon kell stabilizálni. Ezzel szemben Bratianu Vintila még mindig a lejnek bizonyos revalorizációját akarja megvalósitani, illetve a lejt 4 aranycentimhoz közelálló kurzuson stabilizálni. Arról, hogy a lejnek ilyen magas revalorizációja milyen katasztrófát idézhet elő az ország gazdasági életében, közhely volna megemlékezni. Ennek a törekvésnek — az idézett lap szerint — sokkal sulyosabb következményei is lehetnek, amelyek már jelentkezőben vannak. A „Cuvantul" határozottan állitja, hogy néhány megfelelő összeköttetéssel rendelkező pénzintézet állandóan tájékoztatva van a stabilizációs munkálatok menetéről és miután igyekeztek a lejben vállalt külföldi adósságokat likvidálni, ezek követelik a stabilizációs árfoyamnak minél magasabb megállapitását. Óriási mérteü valutaspekuláció van készülőben, sőt bizonyos mértékben már realizálták is azokat a lehetőségeket, amelyeket a ma még legnagyobb titokban tartott stabilizációs tervek rejtenek magukban.

VILÁGMÁRKÁS ZONGORÁK
engros árban részletre is, 5 évi jótállással
STERNBERG—ORADER
Regele Ferdinand 14.

Gramofonlemezek
szépek, olcsók LEPAGE-nál, Kolozsvár
Kérjen jegyzéket. Vidékre postán utánvéttel szállitunk.

— *Február 15-én kezdődnek az adókivetések.* A pénzügyminiszterium a napokban körrendeletben fogja felhivni az ország valamennyi pénzügyigazgatóságát, hogy tegyék meg a szüksées előkészületeket az évi adókivetési bizottságok összeállitására, minthogy ezek a bizottságok február 15-én meg kell kezdjék müködésüket. Nagyobb városokban és másutt is, ahol annak szükségessége fenforog, az adókivetési bizottságoknak legkésőbb február 25-ig kell megkezdeniök müködésüket. A rendelet értelmében a bizottságoknak arra kell törekedniök, hogy junius elsejéig befejezzék az összes adókivetéseket, ugy, hogy junius elseje után a felebbviteli bizottságok megkezdhessék munkájukat. A rendelet egyébként ezuttal is objektivitásra hivja fel az adókivető bizottságokat az adók megállapitásánál.

— *Royalista-tüntetés Athénben.* Athénből jelentik: A royalisták tegnap gyászistentiszteletet tartottak Constantin király halálának évfordulója alkalmából. A templomból távozva, a főbb utvonalakon tüntetni akartak a királypártiak, de a rendőrségnek sikerült őket szétoszlatnia.

Megkegyelmeztek a szófia katedrális egyik merénylőjének. Szófiából jelentik: Boris király, a bolgár igazságügyminiszter előterjesztésére megkegyelmezett Eugen Leger francia állampolgárnak. Legert anakidején a hadbiróság a szófiai katedrális elen elkövetettbombamerényletben bünösnek találta és halálra itélte. A francia követ közbenjárására azonban a halálos büntetéstátváltoztatták életfogytiglani fegyházzá. Legert már kí is engedték börtönéből és átették a bolgár határon.

— *Shaw tagadja, hogy szimpatizálna a fascizmussal.* Londonból jelentik: Bernhard Shaw, akiről egy nemrég elhangzott nyilatkozata révén az a hir volt elterjedve, hogy szimpatizál a fascizmussal, ebben az ügyben levelet irt Sylvia Pankhurst hires feminista agitátornőnek. Pankhurst ugyanis arra kérte Shaw-t, hogy protezsálja őt az olasz hatóságoknál utlevele ügyében. Shaw erre a levélre a következőt válaszolta: „Kedves Sylvia, nagyon sajnálom, de nem tudok eljárni az Ön ügyében. En szociálista vagyok és Itáliában a szociálistákat üldözik a fascisták és ha én irnék Önnek ajánlatokat, az inkább ártana, semmint használna. Mussoliniről az a véleményem, hogy nem lehet nemzetközi ügyekben békebiró, mert olyan deszpota, mintha bankárnak született volna. Az angol liberálisok szerint én fascista vagyok, tisztára azért, mert óva intem őket, hogy ne köpjenek Mussolini arcába és inkább itthonn keressenek alkalmat az agitációra. Amikor ugyanezt követeltem Lenin számára, bolseviknek hiresztelték el. A jó ég tudja, hogy legközelebb milyen pártállással fognak meggyanusitani".

A
modern technika
könyvei
Lepage-nál, Kvár
Szállitás postán utánvéttel

Adorján Pál. 150 rádiókapcsolás 156
Antal Miklós. Fényképészeti vegyszerek . 47
Bagossy Béla. Elektromos erőátvitel . . . 270
Balog Artur. Gázgépek 57
Beke Manó. Determinánsok 380
Bossányi József. Epitési alaktan 136
Breuer Armand. A motorcsónaksport . . 102
Diószeghy—Csipkay. Fatechnologia . . . 272
Fasching Cntal. Uj geodézia 612
Göndör Lajos, Gyorsfutásu benzinmotorok 156
Grofcsák János. Epitési anyagtan 102
Hinsenkampf Bernát. Müszaki mechanika 231
Hollerung Gábor. Mesterséges hütés és jéggyártás 115
Horváth László. A rádióamatör kézikönyve 170
Jaisoviczky Lajos. Vizturbinák 136
— Gőzturbinák 136
Jesch László. Váltakozó áramu motorok 102
— Villamosgépkezelők kézikönyve, 2 köt. 258
— Ugyanaz (kötve) 374
Keilner—Pöschl. Erősáramu elektrotechnika. (I. kötet) 136
— Ugyanaz (II. kötet) 115
— Ugyanaz (III. kötet) 153
Lázár—Streck. Házi vizvezeték, csatornázás és gázberendezés 88
Mihály Dénes. Az automobil 244
— Ugyanaz (kötve) 300
— Motorkerékpárok 156
— Ugyanaz (kötve) 210
Nasztályi József. A stabil gőzkazánok és gőzgépek gyakorlati tankönyve . . 251
Painlevé—Borel—Maurin. Aviatika 290
— Ugyanaz (kötve) 340
Pogány Béla. Az elektromágneses tér kötve 1020
Rohonyi Gy. Az általános elektrotechnika elemei 115
Sasváry Géza. Hidrodinamika 612
Sávoly Mihály. A gőzmozdony 238
Sümegi László. Tüzelőanyagok okszerü felhasználása 108
Török Elemér. A rádió 136

WANDERBILT A MILLIARDOS:
„Vagyonom szakkönyveim arányában gyarapodott."
EDISON irja:
„A legjobb üzletfárs a szakkönyv!"

(Még aznap utánvéttel expediál, meg nem felelőt, nemtetszőt visszavesz, becserél
LEPAGE
Kérjen részletes magyar, német, francia szakjegyzéket

Focus
tüzifaállalat, előnyöcen ismert tüzifa beszerzési forrás, Cluj, Str. Gheorghe Enescu, (v. Gyufagyár-u.) 3.
Tel. 4-88.

borotva
borotvaszappan
borotvafenő szijj
borotvaecset
UNICUM
önbortváló
önborotváló pengék
acéláruk
felülmulhatatlanok
„UNICUM" Kun Cluj, Calea Victoriei 2. szám

VIITORUL
HOZOMANYSEGELYZO BETÉTI TARSASAG
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 4
Hozományt kapnak hölgyek és urak, akik házasodni akarnak, ha intézetünkkel megállapodást kötnek
Fizetünk
Altalános feltételeink értelmében, annak is kifizetjük a hozománysegélyt ki nem nősül meg vagy nem megy férjhez
I-ső osztályban 100.000 lei készpénzt, vagy adunk teljes konyha-, háló- és ebédlőberendezést 120.000 lei értékben
II-ik osztályban 70.000 lei készpénzt, vagy adunk teljes konyha-, háló- és ebédlőberendezést 80.000 lei értékben.
III-ik osztályban 40.000 lei készpénzt, vagy adunk teljes konyha- és hálóberendezést 50.000 lei értékben.
Legkisebb dijak és legelőnyösebb feltételek!
Keresünk óvadékképes képviselőket az ország minden városában havi fixfizetés mellet

MEGJELENT
Tibor Dénes uj könyve
??
MIÉRT
Vallirat a háboru borzalmairól, zsidó katonák hősies viselkedéseiről, novellák, riportok, élmények. Abel Pann és Gunther müvészi cimlapjával.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Rogin
cipésznél Szép-utca 2. szám alatt készülnek a legujabb divatu
cipő különlegességek

Összes butorszükségletét!
mélyen leszállitott á-ban szerezheti be
LAMPEL
butorraktárában, Cluj, Str. Regina Maria 34.

1 öl tüzifa II. oszt. hasábos 4 m³, tüzelésre kitünően alkalmas, házhozszállitva 950 Lei
II. oszt. bükk és tölgy felapritva, házhozszállitva 100 kgr.-ként 79 lei. — I. oszt. bükk hasáb és hántottfa ugy apritott, mint öles tételekben a legolcsóbb napi árban kapható
KRAUSZ VICTOR, Str. CHINTEU 1-3 Telefon: 423.

Höfer gyermekhintőpor csak lila dobozban valódi

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánsági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— *Lucien Wolff levele Titulescuhoz.* Londonból jelentik: Lucien *Wolff*, az angol zsidók szövetségének elnöke, levelet intézett Titulescu román külügyminiszterhez, amelyben panaszt emel amiatt, hogy a román kormány a diákzavargásokban részesek ellen elégtelen büntetőrendszabályokat foganatosított.

— *Vészi József is bekerül a magyar felsőházba.* Budapestről jelentik: A Hétfői Napló szerint, a közeljövőben a *Hoitsy* Pál halálával megüresedett felsőház helyre *Vészi* Józsefet, a Pester Lloyd főszerkesztőjét nevezik ki felsőházi taggá, továbbá *Huszár* Károlyt, ki tudvalevőleg a munkásbiztosító intézetnél nyert elnöki tisztsége következtében lemondott országgyülési képviselői mandátumáról.

— **A kolozsvári Chevra Kadisa uj alelnöke.** A kolozsvari ortodox zsidó hitközség szentegylete az elmult vasárnap a lemondott Ernster József helyett uj alelnököt választott. A választás *Rooz* Izsak butorkereskedőre esett.

— *Repülőgépen szökött meg a prágai repülőiskola két káplárja.* Prágából jelentik: A nemzetvédelmi miniszterium jelentése szerint, Mika Ede és Smarek Ferenc káplár, akiket a prosznici katonai repülőiskolából kicsaptak, vasárnap reggel megrohanták az iskola hangárjának őrséget, rájuk zárták az őrszobát, majd felnyitva a repülőgéphangárt, az egyik repülőgépen északkeletnek elrepültek. Sorsukról eddig semmi hir.

— *Rengeteg fel nem robbantott gránátot találtak egy angol cég boulognei raktárhelyiségében.* Párisból jelentik: Doual megye tüzérségi felügyelője egy londoni angol cég boulognei raktárhelyiségében házkutatást rendelt el, amelynek eredményeképen rájöttek, hogy a pincében az egykori csatatereken összegyüjtött s fel nem robbant gránát van felhalmozva. Valószinü, hogy nagyarányu csempészetről van szó, amelyet az angol cég évek óta folytatott s miáltal a francia államot mintegy nyolcvanmillió frank károsodás érte.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

— *Borzalmas forgószél egy braziliai városban.* Buenos-Ayresből jelentik: Pilár braziliai város környékén tegnap borzalmas forgószél pusztitott, mely számos házat rombadöntött. A forgószélnek eddig harminc halott áldozata van.

— *Szélhámosság egy magyar földbirtokos hagyatékával.* Budapestről jelentik: A hatodik kerületi elöljáróságon *Strasser* Lajos földbirtokos hagyatéka nagyösszegü értékpapirokban volt szabályszerüen elhelyezve. A hagyatéki eljárás során az örökösök meglepetve értesültek arról, hogy a hagyatékba felvett többszázmillió korona értékü kényszerkölcsönkötvényt valaki már felvette. Az iratokból kitünt, hogy az elöljáróság szabályszerü közjegyzői okirat alapján adta ki az értékpapirokat. A rendőrség megállapitotta, hogy az értékpapirok felvételével ismeretlen tettesek egészen eredeti szélhámosságot követtek el.

* *Január hó 7-én* ünnepelte ezüstlakodalmát a nagyváradi zsidó iparostársadalom egyik közbecsülésben levő tagja, *Mandel* Béla és neje Friedmann Aranka Mandel Béla a Poale-Cedek alelnöke és a fodrászszindikátus ügyvezető elnöke, minden jótékonysági akció istápolója.

— *Enyhe földrengés Németországban.* Berlinből jelentik: A Rajna vidékén, továbbá Luxemburg, Liege, Eupen, Malmody környékén tegnap könnyebb földrengést éreztek.

A Balkán a balkániaké — mondotta Marinkovics jugoszláv külügyminiszter a demokraták nagygyűlésén

A demokrata párt közgyűlése után megrendült a jugoszláv kormány helyzete

Belgrád, január 16. A lapok a kormány helyzetét rendkivül sulyosnak tartják. A tegnap lezajlott demokratapárti kongresszuson elhangzott kormányellenes beszédek után bizonyosra veszik, hogy a demokrata miniszterek kiválnak a kormányból, mely esetben a Vukicsevics-kormány bukása elkerülhetetlen.

A demokraták nagygyülésén az első nagy beszédet Marinkovics külügyminiszter mondotta, Marinkovics beszédében hangsulyta, hogy a jugoszláv demokratáknak hinniök kell a Népszövetség jövőjében és mindent meg kell tenniök, ami saját erejükből telik arra, hogy a Népszövetség eszméje diadalmaskodjék a fegyveres bonyodalmak felmerülése esetén. Ez a gondolat azonban még nem valósult meg teljesen. Épen ezért meg kell óvni mindazokat a biztositékokat, amelyeket a Népszövetség nyujt a béke biztositására.

— Együtt kell müködnünk barátainkkal — mondotta Marinkovics — akik a dolgok mostani rendjének fentartását és a szociális békét akarják. A Balkán a balkániaké, erről Jugoszlávia sohasem fog lemondani, annál is inkább, mert a Balkánon Jugoszlávia sem elsőbbséget, sem hegemóniát nem akar a maga számára biztositani hanem testvériségben akar élni a többi népekkel. Ezt az elvet még akkor is megvédelmezzük, ha a többi balkáni nép magunkra hagy. Népünk ezt az elvét századokon keresztül védelmezte anélkül, hogy bármikori idegenekkel szövetkezett volna valamelyik balkáni nép ellen.

— *A szentgotthárdi csempészés ügye és a Népszövetség.* Genfből jelentik: Népszövetségi körökben biztosra veszik, hogy legközelebbi ülésszakon szóba fog kerülni a szentgotthárdi fegyvercsempészés ügye. Ez azonban nem a tanács kezdeményezésére fog történni, mert a tanács csak akkor foglalkozhat a kérdéssel, ha ezt a Népszövetség tagállamainak valamelyike inditványozza. Valószinü, hogy az egyik kisántántállam rövidesen benyujtja ezirányu inditványát, mely esetben március 5-én fognak foglalkozni az ügyel. A genfi értesüléssel szemben, a szociáldemokrata „Populaire" tudomása szerint, a kisántánt Románia magatartása miatt ebben az ügyben semmiféle lépést nem szándkozik tenni.

— *Hány külföldi kapta meg a mult évben az amerikai polgárjogot.* Washingtonból jelentik: A munkaügyi minisztérium honositási irodájának most közzétett jelentése szerint, a mult évben összesen 199 ezer 804 külföldi honos kapta meg az amerikai polgárjogot. Ezeknek ötödrésze olasz. Magyar csupán 5048 kapta meg a polgárjogot, mig francia 1123.

— *Csalás miatt letartóztatták a volt varsói osztrák alkonzult.* Varsóból jelentik: Gerhardt *Rhonaut*, a volt varsói osztrák alkonzult, csalás miatt a rendőrség letartóztatta. Az alkonzult *Postrevska* lengyel grófnő jelentette fel, aki a konzulnak tizezer dollárt adott át, hogy a határon átcsempéssze. Az alkonzul a pénzt elfogadta, de sohasem számolt el vele.

— *Sulyos kohórobbanás egy németországi vasgyárban.* Völklingenből jelentik: Az itteni kohóüveknél sulyos robbanás történt, amely a kohóban levő izzó vasat több méterre zuhogtatta ki. A robbanás következtében több munkás sulyosan megsebesült. Este ryolc óráig két összeégett holttestet huztak ki az égő vaszuhatagból.

— *Ady Endre szülei a vasárnapi Ady-matinén.* A nagy modern magyar költő születésének ötvenedik, halálának tizedik évfordulója alkalmából a kolozsvári Magántisztviselők és Alkalmazottak Szövetsége vasárnap nagyszabásu Ady-matinet rendez a Magyar Szinházban, amelynek keretében *Tabéry* Géza, a nagynevü erdélyi iró és Ady-ismerő fogja méltatni Ady történelmi jelentőségü munkásságát. Az ünnepségnek a kiváló müvészek szerepésén kivül különös jelentőséget kölcsönöz az, hogy a nagy költő Érmindszenten élő szülei: *Ady* Lőrinc és *Ady* Lőrincné is résztvesznek a matinén.

— *Megtörtént a megegyezés a romániai bolgárok ügyében.* Bukarestből jelentik: Hivatalos körök szerint, a romániai bolgár alattvalók vagyonának zár alól való mentesitése ügyében a legközelebbi napokban megállapodás várható a két állam között. Bulgária feltételei — 320 millió kártérités fizetése három részletben — egy megegyezés alapját képezheti.

— *Hermann Katica hangversenye.* E hó 21-én, szombaton tartja meg hangversenyét a kolozsvári katholikus főgimnázium disztermében *Hermann* Katica, a fiatal, kivételes tehetségü zongoramüvésznő. Hermann Katica hangversenye iránt müvészkörökben a legélénkebb érdeklődés nyilvánul meg. Müsorán Bach, Beethoven, Liszt, Debussy, Chopin müvei szerepelnek.

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan megalakult **deji Kishitelbank és Takarékpénztár**

vezető tisztviselői állásra

pályázatot hirdet.

Eddigi müködést és fizetési igényeket feltüntető pályázatok nyolc napon belül Friedmann I., Fabrica de petrol, Dej — cimre küldendők.

Az állás azonnal betöltendő.

Telefon 13-00
Téli fütésre
1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt **750** lejért házhoz szállit
FISCHER
Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

Csillárok, asztali lámpák
részletre.
Rádio és alkatrészek nagy választékban
ELECTRICA
Cluj, Piața Unirii 28. sz. — Központi szálló épülete.
Telefon: 6-10. Vidékre árjegyzék bérmentve. Telefon: 6-10.

Szinház - Müvészet

Magyar Szinház müsora

Kedd: Mersz e Märy? (7-szer. Béletszünetben. Sorozatszám 187.)
Szerda: Mersz-e Märy? (8-szor. Bérletszünetben. Sorozatszám: 188.)
Csütörtök: A levél. (Bünügyi drámai ujdonság, először. A Budapesti Vigszinház óriási sikerü ujdonsága. Poór Lilivel, Táray Ferenccel. Premiére bérlet 25 szám. Sorozatszám: 189.
Péntek: A levél. (2-szor. Napi bérlet 26 szám, A. Sorozatszám: 190.
Szombat d. u. 3 ½-kor: Cyrano de Bergerac. (Ifjusági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Márton István tanár. Sorozatszám: 191.
Szombat este 8½-kor: Mersz-e Märy? (9-edszer. Bérletszünetben. Sorozatszám; 192.)
Vasárnap d. e. fél 11-kor: A Magánalkalmazottak Szövetségének Ady-matinéja.
Vasárnap 3-kor: Mersz-e Märy? (10-szer. Rendes esti helyárakkal. Sorozatszám: 193.
Vasárnap 6½-kor: A levél. (Ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 26. szám, B. Sorozatszám: 194.
Vasárnap 8¾-kor: Mersz-e Märy? (11-edszer. Bérletszünetben. Sorozatszám: 195.
Hétfő: Mersz-e Märy? (12-edszer. Bérletszünetben. Sorozatszám: 196.)

A Szinházi iroda közleményei

Ma is, holnap is: Mersz-e Mary? Soha nem volt még a kolozsvári szinháznak olyan operette sikere, mint a Mersz-e Mary? Esténkint feketéllik a szinház előtti tér, mert százával megy vissza a közönség a bezárt pénztárablak elől. Az eddigi 6 előadásra minden jegy elővételben kelt el. Akik hosszu évek óta nem voltak a szinházban, most ujra szinházba járók lettek. Uj közönséget hóditott a szinház. Eddig 6000 ember nézte meg a Mersz-e Mary?-t. A ma esti előadásra már csak nagyon korlátolt számban vannak jegyek. Holnap este is a Mersz-e Mary-t adják. Természetes, hogy minden este a premiére diadalmas szereposztásában kerül szinre a népszerü ujdonság.

A levél. A német-francia-angol szinmüirodalom uj csapásokon halad most. Hogy visszahóditsa a közönséget a szinháznak, fölveszi a versenyt a mozival s kaleidoszkopszerüen váltakozó képekben gyors változások keretében mutat be a szinház izgalmas eseményeket, minden meditációt magánjelenetet, hosszadalmasságot. Ennek az uj iránynak a képviselője A levél, Maughamnak ez az érdekfeszitő pillanatról-pillanatra változó izgalmas bünügyi drámája, amelynek Londonban óriási sikere volt. A közönség lélekzetét visszafojtva figyeli a meglepő események változatait s felvonások végén tombolva tör ki a tetszésnyilvánitás. Ugyanilyen nagy sikere volt A levélnek Budapesten a Vigszinházban is. Külön kell felhivnunk a közönség figyelmét arra, hogy A levél előadására sokise érkezzék későn, mert abban a pillanatban, amikor először szétnyilik a függöny, már meg is indul a cselekvény rohanása, ugy hogy a későbben érkezők nem értik meg a mesét. Az egész darabban nincs egy fölösleges szó, egy fölösleges mozdulat. Filmgyorsasággal peregnek le benne az események. A levél első előadása csütörtökön este, a második pénteken este s a harmadik vasárnap fél hét órakor lesz. Főszereplők: Poór Lili, Táray Ferenc, Petróczi Alice, Laczkó Aranka, Mihályfy László, Kemény Lánzló, Hoykó Ferenc, Tóth Elek, Czoppán Flóri, Tompa Sándor. A levélnek mindahárom előadására árusitja már a pénztár a jegyeket.

Vasárnap délelőtt 10 és félórakor: Ady-matiné. A Magánalkamazottak szövetsége vasárnap délelőtt 10 és félórakor a Magyar Szinházban Ady-matinét rendez.

Szőrme mikádó
Lei 4000
Átmeneti kabátok
Bőrkabátok
Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áruháza Főtér 14.

Közgazdaság

Approbálás nélkül tizezer lejig sem adhatnak el valutát a bankok

Marosvásárhelyen már életbelépett a megszigoritó rendelet. Bukaresti hiradás szerint megkönnyitik a valuták és valutacsekkek kivitelét

(Cluj-Kolozsvár, január 16. Az Uj Kelet tudósitójától.) Hétfőn délután a kolozsvári pénzintézetek körében az a hir terjedt el, hogy a Banca Nationala fiókjához rendelet érkezett, amely nagyon megszigoritja a devizaeladások aprobálását. Marosvásárhelyen a szóbanforgó rendeletet már közölték is a bankokkal, amelynek a lényege, hogy ezentul semmiféle valutát illetve devizát nem lehet a Banca Nationala hozzájárulása nélkül eladni. Eddig tudvalevőleg az volt a helyzet, hogy 10.000 lejig csak a bankoknak, amelyeket utólagos aprocegyszerü deklarációt kellett kiállitaniok aprobáltattak. A megszoritó rendelkezés motivumai még nem ismeretesek.

A fenti megszoritással ellenkező tendenciáju intézkedésről ad hirt a bukaresti „Argus" mai száma, amely szerint a valutaellenőrző hivatal és a postaügyi vezérigazgatóság hozzájárulásával a pénzügyminisztérium ujabb rendelkezéseket készül életbeléptetni a külföldi valuták és a külföldi valutákban kiállitott csekkek kivitele tekintetében. Az uj rendelkezéseket a hét folyamán fogják körrendeletben közölni az összes vámhivatalokkal. Hir szerint a pénzügyminisztérium lényegesen felemeli azokat az összegszerü kvótákat amelyek erejéig minden formalitás nélkül ki lehet vinni idegen valutát az országból.

Szerdán délután foglalkozik a banktörvényjavaslattal a kolozsvári kamara pénzügyi bizottsága. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara pénzügyi bizottsága, mint megirtuk, széleskörü akciót vezetett be a készülő banktörvény előjavaslatának tanulmányozására. A bizottság, hogy minél alaposabb munkát végezzen, meg fogja hallgatni több bankszakértő kritikáját és véleményét is. Ezek érdekében szerdán, jan. 18.-án délután 5 órakor a kamara kistermében értekezlet lesz, amelyre az összes bankigazgatókat meghivták.

Nyolcvanéves fennállását ünnepli a Banca Marmorosch, Blank & Co. Ebben az évben ünnepli meg a Banca Marmorosch, Blank & Co. 80 éves jubileumát. Ezt a világpiaci relációban is hatalmas és elismert tekintélyü intézetet 1848-ban alapitotta I. Marmorosch erdélyi származásu bankár. A bank az első időkben kizárólag hosszulejáratu mezőgazdasagi hitelek folyósitásával és a mezőgazdasági termékek exportjának finanszirozásával foglalkozott. Az 1877. évi függetlenségi háboru befejezése után az egyéni cégből időközben társasccggé fejlődött Banca Marmorosch Blank, & Comp. más téren is megkezdte üzleti tevékenységét. Az intézethez füződik az ókirályság első vasutvonalainak megépitése. Éttől az időponttól kezdve nem volt az ország gazdasági életének olyan ága, amelynek fejlesztésében és támogatásában a bank részt nem vett volna. Huszonhárom évvel ezelőtt, 1905-ben az intézet részvénytársasággá alakult át és külföldön is kiépitette üzleti kapcsolatait. A bank első részvénytőkéje 8 millió aranylej volt, igazgatóságában pedig az ország legmarkánsabb politikai és gazdasági egyéniségei foglaltak helyet. Az intézet tevékenységi körzetének fokozatos terjedésével az alaptőkét is fel kellett emelni 20 millió lejig. A világháboru után a bank ujabb tőkeemelést hajtott végre, amely által részvénytőkéje 125 millió lett, az 1926-ban végrehajtott tőkeemeléssel pedig a Banca Marmorosch alaptőkéje 252 millió lejre emelkedett. Nyolcvan év alatt tehát 30 ezer lej kezdeti tőkéről 252 millióra, illetve a a tartalékalapokkal együtt 427 millióra gyarapitotta tőkeit. Tavaly az intézet mérlegének végösszege 4 milliárd 317 milliót tett ki, de az összeg 1927-ben lényegesen emelkedett. Az intézetnél elhelyezett betétek összege 1926 végén 1800 millió volt, amilyen hatalmas betétállománnyal mindeddig egyetlen román pénzintézet nem rendelkezett.

Befejezés előtt áll a Szudrics-Petroszi Fatermelő rt. szanálása. Nagyváradi tudósitónk jelenti: Megbizható értesülés szeirnt az immobilizálódása miatt fizetési nehézségek közé került Szudrics-Petroszi Fatermelő rt. szanálása küszöbön áll. A hatalmas aktivákkal és külföldön is nagy érdekeltségekkel rendelkező vállalat szanálási tárgyalásait dr. *Stern* Ödön volt vezérigazgató folytatta Budapesten. Stern Ödön dr. rövidesen visszatér Nagyváradra és ismét átveszi a vállalat vezetését.

Ötvenmilliós kölcsönt akar felvenni az aradi cukorgyár. Az aradi cukorgyár nemreg beadvánnyal fordult a város tanácsához, amelyben hozzájárulását kérte ahhoz, hogy telkére kölcsönt vehessen fel, illetve a kölcsönt arra bekebelezhessék. Annakidején ugyanis Arad azzal a feltétellel adott telket a gyár részére, hogy azt a város engedélye nélkül megterhelni nem lehet. A cukorgyár kérvényével szombaton este foglalkozott Arad városi tanácsának jogügyi bizottsága, amely egyhangulag arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel a cukorgyár eddig pontosan eleget tett a város által előirt feltételeknek és a gyárat a megállapitott időre felépitette, a városnak nem áll érdekében, hogy a vállalat kivővitésére szánt kölcsön felvetelét megnehezitse. Ennek alapján a bizottság megadta az engedélyt, hogy a cukorgyár az 50 milliós kölcsönt felvehesse és azt a telkére bekebeleztethesse.

— **Reorganizálják a Sfatul aradi tagozatát.** Az aradi Sfatul-fiók hetek óta a stangálás jeleit mutatja, aminek oka főleg abban van, hogy Adám György, az aradi Victoria Bank vezérigazgatója lemondott a tagozat elnökségéről. Más körülmények is hozzájárultak még ahhoz, hogy az aradi Sfatul-tagozatnál gyökeres reorganizáció vált szükségessé. Ennek jegyében szombaton délután a Sfatul látogatott választmányi ülést tartott, amelyen számos felszólaló követelte, hogy minden eszközzel ujra meg kell nyerni Adám György vezérigazgatót a tagozat elnöki tisztségének vállalására. Az egyes szónokok hangsulyozták, hogy Adám vezérigazgató évtizedes helyi ismeretei, kitünő társadalmi érzéke és népszerü egyénisége nélkülözhetetlen abban a munkában, amelyet az aradi Sfatulban tömörült kereskedők folytatni akarnak érdekeik védelmére. A gyülés elhatározta, hogy szerdán az egész választmány testületileg felkeresi Adám György vezérigazgatót és arra igyekszik majd rábirni, hogy foglalja el ismét elnöki tisztét.

Határozatképtelen volt az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rendkivüli közgyülése. Vasárnap délelőttre volt kitüzve a fizetési zavarokba jutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. rendkivüli közgyülése. Általános meglepetésre az érthető érdeklődéssel várt közgyülésen alig néhány részvényes jelent meg az igazgatóság tagjain kivül és igy a közgyülést nem lehetett megtartani. Az alapszabályok értelmében az igazgatóság nyolc napon belül uj időpontot fog a közgyülés megtartására kitüzni.

Viktoria
(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)
bútorraktár
Cal. Regele Ferdinand 40. sz. alól átköltözött Str. Reg. Marin 9. sz. alá, saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő áruk mélyen leszállitott áron szerezhetők be.
Telefon: 7-39.

Tőzsde

A piac tartózkodó és üzlettelen

Valutapiac 1928 január 16 (Rador)

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich Nyitás	Zürich Zárlat	Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
Zürich		—	—	489¾	3120	11020	13674	65040	1927
Newyork		519	51915	2542	16212	57190	70930	3375	—
London		253150	2532	12402	791	2790	346260	16467	48781
Páris		204150	204150	—	638	2210	279225	132825	39337
Milano		2745	274550	13450	859	3025	3756	17860	51912
Praga		1538	153850	—	48075	1694½	2102¼	—	24650
Budapest		9075	9075	—	2814		124 7½	59025	—
Belgrád		914	91375	—	283	1007	124 87	5946	17625
Bukarest		321	320	1570	—	353	43725	2087	62
Varsó		5823	5820	—	1825	6420	79585	378685	—
Bécs		7316	7315	—	2288	8050	—	47590	—
Berlin		12366	12365	—	3870	13625	16891	804¼	—

Száz lej árfolyama: Zürich (uto) 324 Páris 1570 Budapest 353 Bécs 43725 Prága 2087.

Nyomatott a „Cartea Românească" körforgógépein Cluj, Calea Dorobanților 14—16.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betüvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések dija előre fizetendő. Jeligés levelet csak ugy továbbitunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hirek dija 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Pászkasütéshez nyujtó ők felvétetnek. Hitközségi udvar vagy Str. Anton Pan 16.

Reumás betegek figyelmébe! אדם כשר koszt kaphat a felixfürdői metszőnél.

Egy-két urileány intelligens családnál a belvárosban külön szobában, fürdőszobába használattal olcsón lakást kaphat. Cim a kiadóban.

Román, német és héber órákat ad diplomás tanár. Cim a kiadóban.

„Oradea Kicsi" Személyesen szeretném meggyőzni discretiómról. — Legyen nyugodt.

Alig használt gramofon- és Pathéfonlemezek (Csajkovszki Simphonia Pathétique Tell Vilmos nyitány Dvorcsák: Szláv táncok stb.) olcsón eladók Kollár, P. Cuza Vodă No 12.

Eladó egy kiváló hangu mesterhegedü. Cim a kiadóban.

Tanulólányok felvételének, Székely nőidivatszalon, Izabella-u. 7

Librărie fond. 1890
Anton Rosenzweig
Cluj, Kolozsvár, P. Mihai Vit. 38. (volt Széchenyi-tér)
ספרים · טלתים · ציצית · תפילין · מזוזות
Grosshandlung

Tudomásul
A szeszesitalok forgalmát szabályozó törvény értelmében rumok és likőrök elsősorban borszeszből készitendők.
Ertesitjük ugy a t. vevőinket, mint a valláson fogyasztó közönséget, hogy כשרות szempontjából
„BOGSZA"
I kör- és rumgyárunk is מו"ה מרדכי ביקסענשפאנער felügyelete alatt áll.
Kérje mindenütt cégünk כשר
rum és likőr
gyártmányait.
Bognár és Szántó
erdélyi kereskedelmi rt.
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 70.

Az Uj Kelet könyvosztályának könyvjegyzéke

Zsidótárgyu könyvek

S. I. Agnon: És a meggörbedt kiegyenesedik	40
S. Alechem: Leégett nemesek	30
Bin Gorion: József és testvérei	30
Fényes Samu: Jidli első változása	50
Giszkatay János: Titok	15
Kaczér Illes: Golem ember akar lenni	15
Max Nordau: Dr. Kohn	50
Zengő Hárfa (Antologia)	30
Kabbalisták és csodatevők	30
Biró Lajos: A zsidók u ja	35

Erdős Renée könyvei

Santerra biboros, két kötet	L 340.–

Ősök és ivadékok

Az uj sarj, 2 kötet	L 340.–
Az élet királynője 2 kötet	L 408.–
Berekesztett utak	L 340.–

Teano Amaryll egyszerü élete

A hárfás	L 170.–
A herceg	L 153.–
A meztelen táncos	L 238.–
Nyirfaerdő	L 163.20
Egy szerelmes nyár története	L 136.–
Assisibeli zsoldos	L 51.–
Római levelek	L 190.40
Nagy sikoly, 2 köt. kb.	L 300.–
Aranyveder	L 102.–
Egy perccel alkonyat előtt	L 51.–
Római napló	L 136.–
Lavinia Tanin házassága 2 kötet	L 408.–